

AR TIK NESTOVIME ANT SLENKSČIO?

Tarp šių dienų įvykių ir minčių sriauto

PETRAS MELNIKAS

Suprasti praėjusį laikotarpį ir kartu dėl jo praėjimo neliūdėti yra gan nelengva; kartais, ji prisiminus, ir akys kai kam parašoja dėl istorijos reliatyvumo, ar dėl atminties jau gana neryškaus gimto krašto gamtovaizdžio pasigedimo. Jausmingumas bet kokiam praėjusiam laikotarpiui apamai yra kilnus, kupinas netekimo dvasios, nesgi, staiga visa tai, kas geriausio, kilniausio ir skoningiausio iš to laikotarpio, iškyla atminty, nors paskiri įvykių ir eigos elementai jame lyg ir neturi ryšio ir nedaug tarpusavės prasmės.

Šiandien kasdien girdime kalbant apie šimtus mažų malonių ir nemalonių įvykių. Ir kartais nesame pakankamai objektyvūs, tiesiog nepajėgiam „malonias“ ir „karčias“ žinias kartu priimti ir suvokti. Bet, nežiūrint to, vis norime tikėti, kad žmogus, vadovaudamasis išmintimi, gali pada ryti stebuklus, kad su išmintim pasaulyje dar įmanoma „paguldyti liūtą prie avelės“ ir kad taika bet kada ir visur gali tėtis ir tėtis šimtmečius!

Tokiom iliuzijom gyveno ir istorinis žmoniškumas (žiūr. R. F. Nichols, History in a self-governing culture. Amer. Hist. Review. January, 1967), istorijos ekonominė, socialinė ir intelektualinė fragmentacija, dėl to, tapo vis daugiau šakota, o praktiškų generalizacijų galimybės ir bendro apibūdinimo pajėga vis silpnėjo. Mokslinė fragmentacija dažnai pakenkia ir paprastai sin tezei ir gyvenamo laiko interpretacijai.

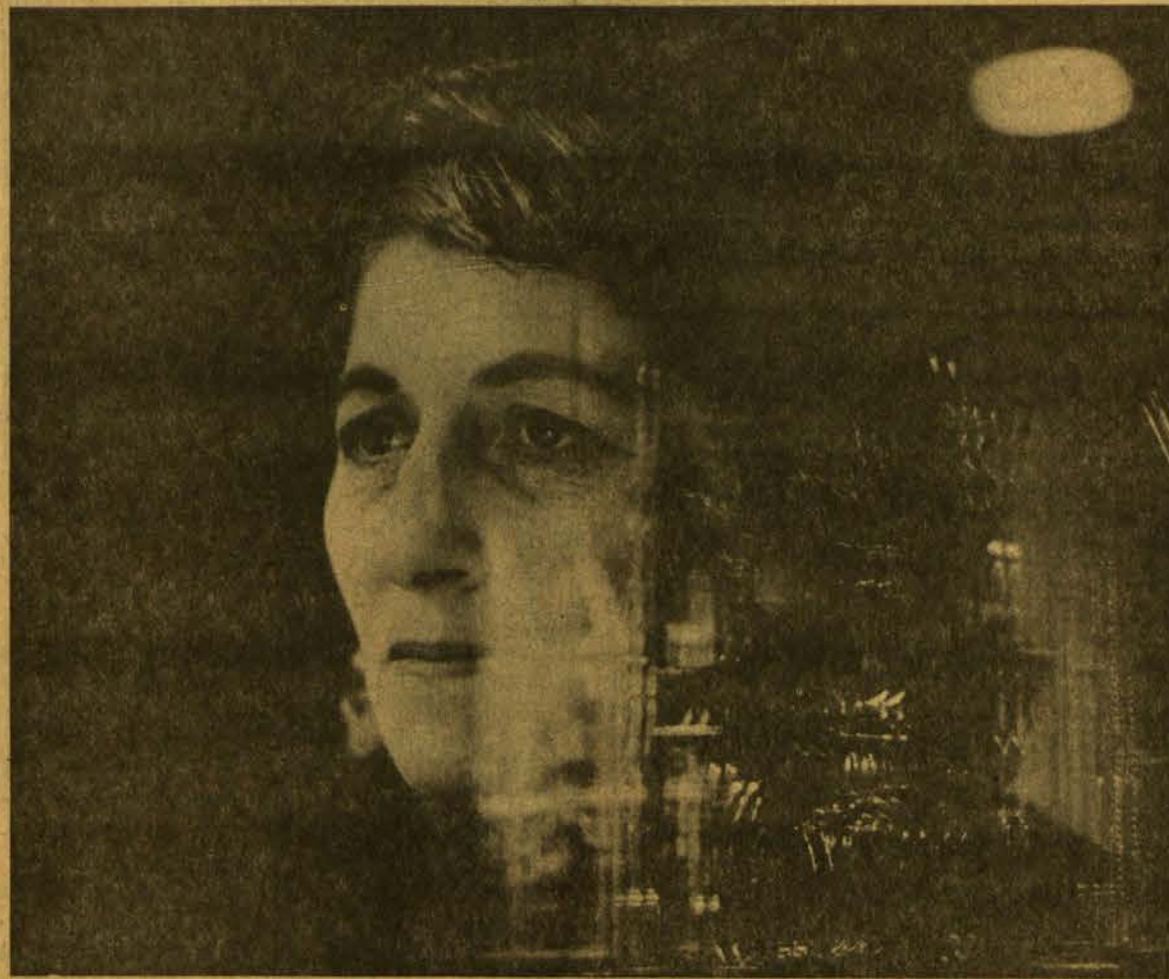
Šiandien atsirado net interesas biografijai — psichiatrinei valdančių asmenybių studijai, žmonių elgesio pobūdžio studijai, antropologijai, soc. psichiatrijai, sociologijai; atsirado domėjimasis filosofais ir buvo pastebėtas net žmogaus intelekto visišką nepajėgumas. (Kiti stebėjo reliatyvumą, civilizaciją, nemateriališkumą, civilizaciją (Toynbee) ir soc. antropologiją). O kartais tik kultūros termino pavartojimas istorijai duodavo didesnę ningumo išpuolį, negu atskirų dalelių suma. Laikiniai atrodė, kad kultūra yra bet kokios bendruomenės natūrali išraiška; mat, ji turi aiškiai atpažįstamą struktūrą ir autoritetą.

Tačiau kultūrą randame ir de mokratijoje, ir imperijoje, ir totalinėje valstybėje, kolonijose ir net emigrantų būreliuose. Tai žmo-

nių grupės panašumas — tapatybė ir laisvė ne visuomet buvo kultūros pagrindiniu bruožu. Ir kultūros dar dalinasi į mažiau ar daugiau priešingas grupes (partijos, piliet. karai). Šitai vyko seniau, vyksta ir šiaurien. Ir tai įrodo nemalonų (ir malonų) faktą, kad jokia valdžia dar nebuvo ir nėra tikra savimi ir savo egzistencija, ypač, jei ji nepakan kamai vartoja išmintį, jėgą arba abu kartu.

Šiandien todėl klausiam, ar nesame jau ant slenksčio „kažko naujo“, ne tik kultūros, bet ir visoje pasaulio kultūrinėje struktūroje. Mat, jėgos aistra yra užsikrėtusi jau tokia didelė žmonišios dalis: rungtyniavimas, konfliktai ir įtampos visur yra tiek pagausėję ir padidėję, kad klausiam, ar politinės institucijos, apibūtos Proto Eroj, tinkamos šiems laikams, kai pats protas šiaurien yra nustumtas į šalį? Ar pažistame pakankamai politinių emocijų dinamiką?

Atsiranda ir abejonių, ar patys kartais nesukuriame dirbtinių krizių: rinkimų (JAV), minėjimų, „žaidimų atvėrimo“ karštom kalbom ir t.t.? Yra pastebėta, kad, visa tai analizuojant, ir prieinama prie kiek gilesnės išminties, bet ieškomos emocijų dinamikos dugno dar nesimato. I šiuos klausimus yra ir nelengva atsakyti. Tam reikia daugiau kaip paprastos išminties — komplikuotiems laikams reikia ir sofistiktesnių analizų ir naujų duomenų. Net istorikai, spėliodami apie nūdienos kultūrinį grupių likimą, stebisi: kaipgi galima gyventi pasaulyje, kai jis

Algimanto Kezio, S.J. nuotrauka iš knygos „The Hound of Heaven“. Algimantas Kezys, S.J. paruošė spaudai naują fotografiją knygos „The Hound of Heaven“. Knygoje bus 70 nuotraukų, kurios iliustruoja angli poeto Francis Thompson autobiografinio pobūdžio eilėraščių „The Hound of Heaven“. Šią knygą išleidžia Loyolos universiteto leidykla Chicagoje. Ji pasirodys kitų metų pradžioje.

prarado savo pusiausvyrą? Kaip egzistuoti šiame šimtmečiuje, kai jis kartais teisėtai yra vadinamas absurdišku ir yra pilnas blogio?

Ir jei blogis yra lyg priverstinės vedybos tragiško grožio ir nuodėmės, kodėl Dievas, klausia kai kurie rašytojai, mus apleido ir paliko blogiui? Dievas, jie sako, yra lyg savininkas viso pasaulio, bet blogis viešpatauja ten, kur kūnas ir protas yra silpnas (N. Mailer).

Šiandien yra pasigendama naujų koncepcijų, nors stengiamasi apimti vis platesnius istorinius laikotarpius, studijuojant Laisvės istoriją ir koncentruojantis į mokslinius metodus. Ieškant ramsčio, yra leidžiama pasisakyti ir intelektualiniam elementui,

nors tas ir nuveda į nesibaigiančius dialektinius akligatvius, kaip jau pastebima sofistiškoje amerikiečių periodikoje (N.Y.R. of Books ir kt.). Mat, inteligentas ten dažnai atsiranda autoriteto opozicijoj dėl moralinių ir kt. principų.

Ar galima metodais ir diskusijom pasitikėti? Yra sakoma, tai „prieskoniai“, kurie patenkina tik precizijos jausmus ir išminčių, ypač drąsaus žmogaus jie yra dažnai nustumiami į šalį.

Pvz., drąsių tautų mažį žygdarbiai atrodė kaip heroizmas baimingiesiems, o subtilumas, rezervacija ir atsargumas, kurių drąsieji nepakenčia ir nevertoja, bailiam atrodė kaip savotiškas išsiuklėjimas, gracija ar iškalbingumas. Dauguma iš viso drąsiai ir giliai negalvojo, lyg prisibijodama ir netikėdama, kad galėtų suvaldyti naują ir netikėtą entuziazmą.

Atrodo, šių dienų kultūroms net gili analizė nepadedą atrasti galutinę tiesą ir pakilti į minties ir veiksmo aristokratiškumą. Kas gi gero yra mums šių dienų išminties akligatviuose?

Turėdami nuosavą kultūrinę prigimtį, jos autonomija mes ir turėtume naudotis ir niekad jos nepamiršti, bet tik nereikėtų galvoti, kad gyvenamas laikas yra vien tik gerųjų ir blogųjų, didžiųjų ir mažųjų istorija. Jis nėra

ir mokyklinis tekstas, aukštesnė — sofistiška šaltinių kritika arba gražiai atpasakota pasakaitė — gyvenamas laikas yra kažkas daugiau. Tik tada mūsų praeitis ir ateitis bus aiškiau mūsų sąmonėj atstatyta, svarbūs klausimai, emigracijos išsilaikymo galimybė ir mūsų kultūrinė individualybė sau ir kitiems tiksliau apibrėžta.

Yra sakoma, kad esame konservatyvūs. Kai kas norėtų šitai suprasti lyg nemokėjimu vartoti viso to, kas mums praktiškai prasme būtų gera. Bet kiekvienas įvykis šiandien draskosi, kad atrodytų lyg pačių svarbiausių, kiekvienas įvykis yra ir skirtingas, gal būt, daugiau kaip mes viens nuo kito esame skirtingi. Gal ir nelengva todėl suprasti, kas regimai ir neregimai vyksta po gyvenamo laiko šaknimis, ir gal dėl to sunku viską panaudoti ir mūsų pačių gerovei ir duoti patvaresnę, ilgiau išsilaikiančią vagą ir mūsų jausmams.

Viskas juda, niekas vietoj nestovi. Kas žino, gal kada bešaknė, netvarkinga 20 šm. mintis dar sugrįš prie savo protinio pasibūvimu? Šių dienų krizė gal ir yra identiteto ieškojimo krizė, ir todėl gan sveikas reiškinys, reikalingas pasaulio lėtam protiniam augimui? (žiūr. Identity crises a healthy sign. Š. m. Mich. Catholic, nr. 3).

Kertinė Parastė

GERAI IR NEGERAI

Jeigu autorius rašo knygą, jeigu tapytojas tapo paveikslą, jeigu dirigentas rengiasi simfoniniam koncertui ar režisierius premjerai, yra visai natūralus jų noras, kad visa tai taipgi visai natūralu, kad šimtu procentų viso užsibrėžto pasiekti dažnai neįmanoma, kad to paties žmogaus — kūrėjo viena kartą laimėti rezultatai gali būti labai geri, kita kartą — tik vidutiniai, o kartais jų laimėjimų gali ir visai nebūti. Taip jau yra visų sričių, visų tautų ir visų bendruomenių kultūriname gyvenime, taip yra ir mūsų čionykštėje pastangose. Mūsųose yra tik ta bėda, kad mes save esame linkę laikyti unikumine išimtimi ta prasme, jog baigiam sau įsikalbėti ir įsirašyti neklaidin-gumą, kūrybinį nepalenkiamumą, nepakenčiam trūkumo nurodymų, o vartojam neretai vien aukščiausių laipsnių pagyrų žodyną.

Bet gyvenimo realybėje ir mes, lietuviai, nesame kokia nors išskirtinė išimtis. Nebuvome tokie anksčiau, nesame genijai be šešėlių ir dabar. O nei mūsų tautos, nei asmeniškai pačių kūrėjų nė kiek nežemina, kad, sakysim, visoje Maironio kūryboje šalia gerų eilėraščių ar poemų yra apščiū ir mažiau dmesio vertu, kad to paties Putino ne visi romanai prilygsta „Altorių šešėly“ ir kad net šitame, jo geriausiam romane, ne viskas lygiai puikiai pavykę, kad net ir K. V. Banaičio ne visos dainos yra šėdevrai ir ne visi Čiurlionio paveikslai yra vien tik genialumo liudininkai. Tokie „negabūs“ buvo visų tautų, visų menų ir mokslų net patys rinktiniai atstovai. Imkim kad ir patį didįjį vokiečių poetą Goetę: pilname jo lyrikos tome rasime šimtus eilėraščių, tačiau iš jų tik dešimtys tokių, kuriais autorius, galėtume sakyti, pralenkė pats save ir kurie atstovauja vokiečių poezijos viršūnėms. Tačiau niekas dėl menkesnių nesistebi, o toji, mažiau pavykusi jo kūryba Goetėi karūnos toli gražu, nenuima.

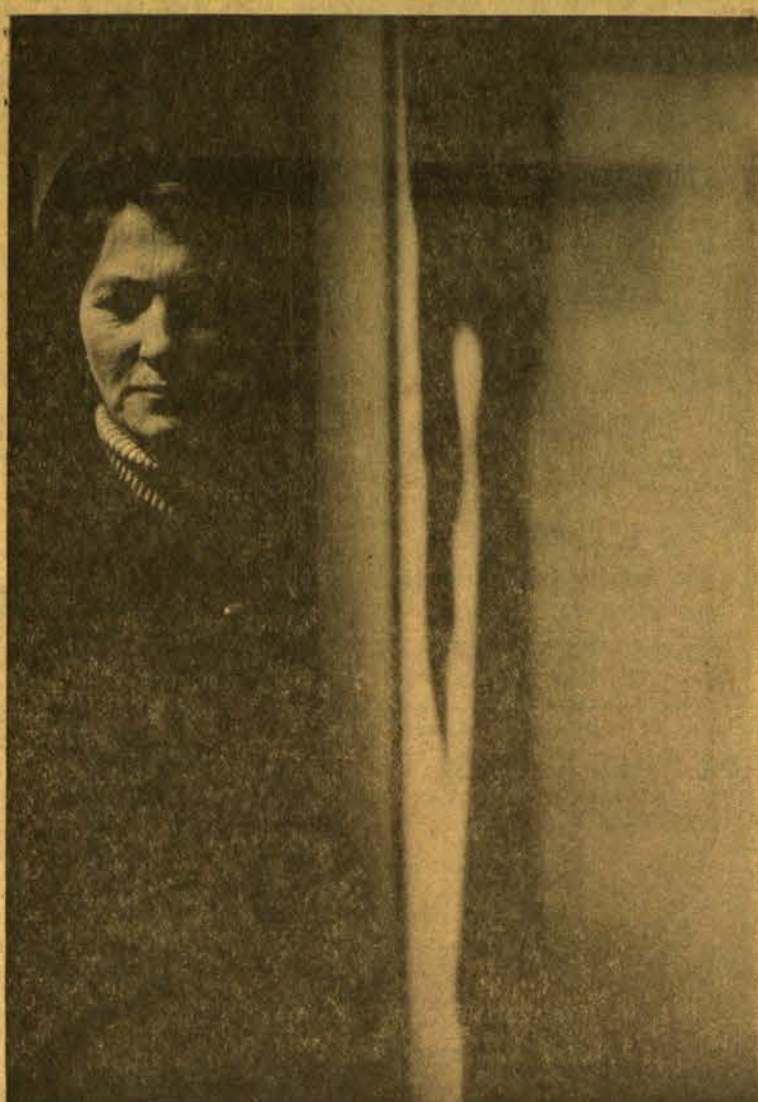
Mūsųose bando įsipilietinti kitoks galvojimasis, prasitariant naujos knygos, dailės parodos, koncerto ar šiaip kultūrinio įvykio proga. Jeigu mūsų kuris nors rašytojas parašė dvi geras knygas, ir kritikai spaudoje jas teigiamai įvertino, tai patenkintas ir rašytojas, ir visi jo gerbėjai. Bet jeigu tas pats rašytojas po to išleido ir mažiau nusisekusią knygą, ir kritika jos trūkumus pirštu nurodė, tai ji tik užsitraukė autoriaus ir jo gerbėjų rūstį. Panašiai ir apie dailės parodas ir koncertus: jie „turi būti“ be išimties geri. Jei ne, su kritiku nutraukia santykius ne vien tik „nusikriausti“ dailininkai ir muzikai, bet ir parodų ar koncertų rengusi organizacija. Argi šitokioje situacijoje galima kalbėti apie normalų ir patiems kūrėjams naudingą kultūrinio gyvenimo vaizdą? Aišku, kad ne. Pagyrų puode tada verdama tokia košė, kurios prisivalgę rašytojai, muzikai, dailininkai, mokslininkai ir įvairių kultūrinių parengimų organizatoriai suserga sunkiai pagydoma savęs pervertinimo liga, kuriai veikiant, atsiranda dvasinis tingumas, prarandamas apetitas pasitempti, netenkama realybės pajautimo. O tai jau nuostolis visam mūsų kultūriniam gyvenimui.

Žinoma, lygiai būtų negirtina ir tendencinga kritika, kuri vien tik priekabių ieškotų ir savo neigimus laužtų iš pirmo be jokio pagrindo. Tikrumoje ne vienu atveju net to paties asmens ar kultūrinio fakto adresu gali pasitaikyti tarti ir „taip“ ir „ne“, gerai ir negerai. Pavyzdžiui, niekas negali nuginčyti, kad Lietuvių Enciklopedijos leidimas ir to leidimo ištesėjimas nebuvo milžiniškas ir be galo teigiamai vertintinas, epochinis užmojis. Tačiau šitas teigimas negali kliudyti vertintojui pasakyti, kad naujai išėjusiame, specialiam Lietuvių tome vis dėlto palikta nemažai klaidų, trūksta iliustracijų, kai kurios būtinos sritys net visai neapžvelgtos. Arba vėl — girtinas dramaturgas Anatolijus Kairys už platų mostą suorganizuoti Teatro festivalį, tačiau peiktinas savotiškas jo siaurumas viešuos pasisakymuos, liečiant šių dienų mūsų meno ir literatūros kriterijus bei tikslus, kur norima atsukti šios problemos laikrodį vėl kokia 80 metų atgal, kad mūsų kultūrinio gyvenimo raida, galima sakyti, dar buvo tik kiaušinio lukšte.

Šia visą temą baigiant, tek-tu tik pridurti, kad mūsų kultūriname gyvenime to santykio tarp „gerai“ ir „negerai“ teisingo supratimo vis dar trūksta. Kada išmoksime (o jau būtų pats laikas) ir pavieniai asmenys ir organizacijos įsisąmoninti, kad ir tiems paties ne visada kiekviena kūrybinė pastanga gali lygiai gerai pavykti, kad smuktelėjimo atveju teisingas kritikos žodis yra būtinas, jei savo pirmyn nukreiptų žingsnių nenorime supančioti tegu ir šilkiniais pančiais ir mirtinai paskandinti vien tik pagyrimų tyrelėje.

Šiame numery:

- Gerai ir negerai.
- Ar tik nestovime ant slenksčio?
- Pasikalbėsim su Jonu Aisčiu.
- Kaip žuvo poetas K. Jakubėnas.
- Jono Aisčio eilėraščiai.
- K. Almenas Rodezijos kalėjime.
- Didžiojo zoologo netekus.
- Moterų gyvenimas.

Algimanto Kezio, S.J. nuotrauka iš knygos „The Hound of Heaven“.

Algimanto Kezio, S.J. nuotrauka iš knygos „The Hound of Heaven“.

k. brd.

PASIKALBĖKIM SU JONU AISČIU

Poetas apie savo jaunystę, šiandieninę mūsų literatūrą ir bendruomeninį jos vyžių lopymą

Kaip jau anksčiau iš lietuvių spaudos žinome, lapkričio 2 d. 8 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje, savo kūrybą skaito vienas iš dabarties mūsų literatūros klasikų — poetas Jonas Aistis. Tam pačiam vakare jo eilėraščių, kompozitorių paversti dainomis, bus dainuojami solistės Prudencijos Bičienės. Norėdami, kad čikagiečiai ir kitų artimesnių kolonijų lietuviai rečitalin ateitų dar labiau su poetu susipažinę, lyg ir intymiau su juo pasikalbėję, lyg ir dar artimiau susibūriavę, spausdiname čia mūsų, sakytume, anoniminį anam rečitaliui pašnekesį su pačiu poetu.

— Kas Jūsų gyvenimo pradžioje labiausiai lėmė, kad buvo pasukta poezijos keliu?

— Poezijos keliu pasukau visai atsitiktinai. Apie tai esu užsiminęs savo knygoje "Apie laiką ir žmones". Gimnazijoje rodžiau palinkimo, ne gabumo, dailę, ir svajojau būti architektu. Tiesa, daug ir visko skačiau. Buvau net klasės literatūroje ratelėje, bet literatūra man buvo atrodžiusi tokia aukštybė, apie kurią net ir ne nesvajojau. Bet štai, mirė klasės draugas Romualdas Mironas, palikęs pluoštą eilių ir šešias bandymų. Kitas klasės draugas Petras Juodelis nutarė išleisti bene pirmą ir paskutinį lietuvių literatūros istorijoje festšriftą mirusiam klasės draugui pagerbti. Petras Juodelis mane spyrė būtinai ką nors tam leidiniui parašyti. Parašiau jam prozą potos sąsiuvinio puslapių vaizdelį, pavadintą lotyniškai "Primula officinalis" (gelės vardas, vadinamos šv. Petro rakteliu). Petras Juodelis tame mano "kūrinyje" įžiūrėjo poeto — lyriko talentą.

— Kaip ir kokioje aplinkoje pirmiausia buvo bandyta rašyti ir kada pasirašė pirmasis eilėraščių?

— Taip klasės draugo raginamas ir spaudžiamas pradėjau

bandyti eiles. Gaila, kad tu pirmų bandymų neliko. Mane tada kiek veikė rusų imazinistai (Sergiejus Eseninas ir kt.). Mano pirmieji eilėraščiai buvo iš šurkščios, sodietiškos būties ("kaip našta avižienų, saulė pasišaušė", ir pan.), bet tu eilių neliko, tarnaitė jas panaudojo prakurom. Pirmas atspaudintas eilėraščių "Gegutėlė", jau buvo "antrojo periodo", kai pradėjau susigventi su nuosais, keisniais įvaizdžiais. Bendrai imant, man eilavimas labai ilga laiką nevyko. Nejačiau metro. Čia turiu atidengti didelę paslaptį, kurios nieks man nepriko ir net nepaminėjo. Mano eilėdara gana skurdi iki šių dienų. Vartojau daugiausia dviskiemenes pėdas: chorėjus arba jambus. Iš esmės tos dvi pėdos eilutėje yra vieno galo, lygia dalia, kaip ir rikiuotėje, koks skirtumas, ar pradedi kairė, ar dešinė koja. Dėl to eilės bridau nenorom, kaip į šalį vandenį, bet mano draugas manęs neatleido. Man pirmieji žingsniai buvo nelengvi, ir be jo paakiniimų bei paraginimų būčiau tikrai bent eilėmis nerėšęs. Vienas Adomas Jakštas mano apoeitiskumą bus įžiūrėjęs ir manęs poetu visai nelaikęs. Bet tai nereikia, kad eilių forma nebūčiau rūpinęsis. Petrus Juodelių atvirkščiai viskas buvo gerai ir net puiku. Beje, jis niekad mano eilių netaisė, nors pats eilavo geriau už mane. Vėliau, kai mane poezijos mėgėjai gerokai išpaikino, bandžiau savo eiles suvartyti į prozodijos normas, taip, sakytume, atsirado mano 1940 m. nutaistytoji Poezijos laida. Iki to laiko, jei eilutė netilpdavo metre, leisdavau jai prasikšti, arba, prie šingai, nesistengdavau jos iki ribos prailginti. Ir jei tos netaisyklingos eilutės būdavo pakankamai raiškios, tai jų nesimetriškumą per daug nesijaudindavau.

— Kurį iš savo rinkinių laikytumėte Aisčio geriausiuoju arba bent kuris pačiam autoriui la-

biausiai prie širdies. Įdomu būtų skaitytojui žinoti, kurie paskiri eilėraščiai autoriui viena ar kita prasme labiau mieli ir kokiose aplinkybėse jie pasirašė?

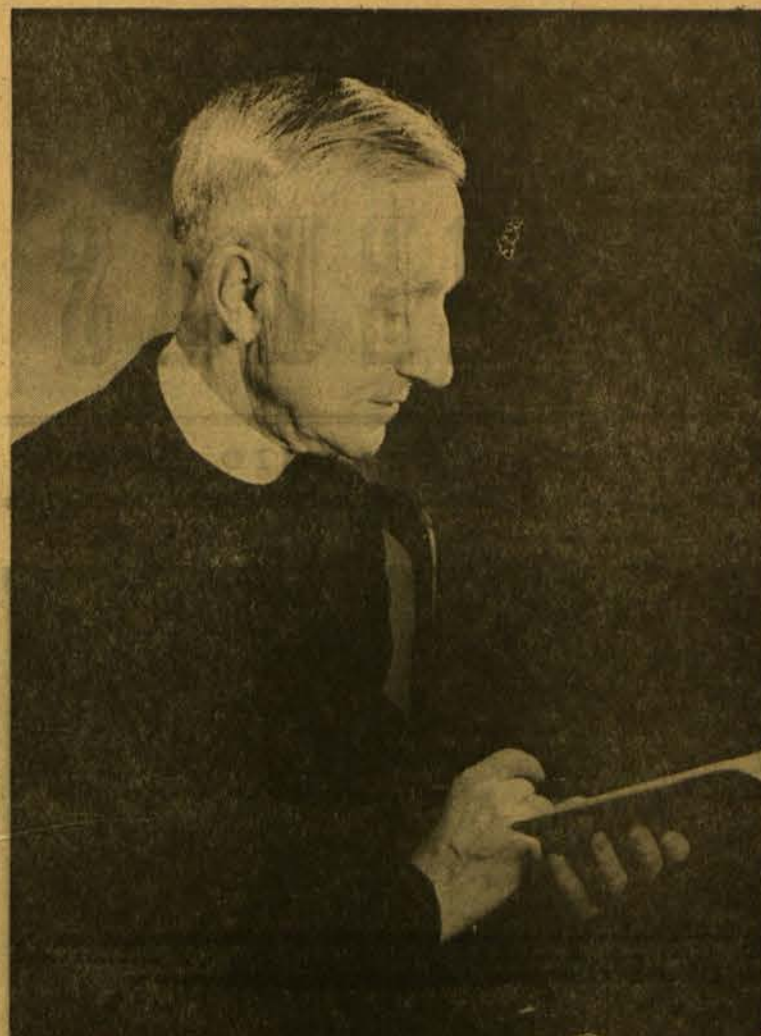
— Kurį metų savo geriausiu rinkiniu laikiau "Imtymas giesmės". Jau buvau išėjęs iš bandymų ir ieškojimų periodo. Jau aš plunksną vedžioju, ne ji mane. Rinkinys apėmė lygiu raiškumu visus mano būdinguosius poezijos motyvus. Tai penkių veiksmų mano gyvenimo drama, su prologu ir epilogu. Ten pirmą kartą bandžiau atsivieškinti su savo poezija. Redakcijos požūriu bene bus tobuliausias mano poezijos rinkinys. Bet šiandien į tuos dalykus kiek kitaip žiūriu. Visuose rinkiniuose yra eilių, kurios man ne tikrai ne gėda, bet miela prisiminti. Tačiau eilės turi savo gyvenimą ir likimą bei laimę, visai nepriklausančią nuo poeto, nuo skaitytojo ir net nuo paties laiko. Eilės, kurias aš dažniausiai pagal nuotaką mažoru ar minoru niūniuojau, yra Lopsinė: Tu mik, o sapne, tau drugeliai sapnuosius... Poetui visos eilės turi savo individualybę, savo istoriją. Aiškinti aplinkybes būtų labai ilga istorija. Su komentariais eilės, manau, įgytų daugiau svorio, bet, deja, tai būtų per daug reikalaujanti iš poeto. Žinoma, skaitytojas nūstotų geros dalies malonumo: savaip poeziją pergyventi yra lyg ir kūryba.

— Literatūros bičiuliai prisimena ir periodinėje spaudoje regėtą Jūsų prozą. Kas vertė rašyti ir proza? Ar galima tikėtis kada nors Jono Aisčio novelių rinkinio?

— Paskelbiau kelis epizodus iš užmąstytų ilgesnių prozos dalykų. Poezijos nesikiriu nuo prozos. Yra dalykų spręstinių tik proza. Novelių nerašau ir nerašysiu.

— Didelio dėmesio susilaukė ir Jūsų romano ištraukos iš 13-tojo amžiaus prūsų buities. Kodėl taip ilgai negalime sulaukti romano pasirodant atskira knyga?

— Proza svajojau parašyti tik du dalykus: "Apsingęs parapijos špitolė" ir "Prūsas, arba Kulmo žemės nukariavimą". Pirmąjį sukrūdė išvykimas į užsienį, antrąjį kasdieniška gyvenimo smulkmė. Kaltas, žinoma, ir užmąstytų planų platumas. "Apsingęs parapijos" turėjo būti pavaizduota žmonijos istorija nuo mitologinės senovės ligi mano laikais konkretaus įvykio: nuskandinto ar nuskenusio vikaro Nemune. Įvykis suskaldęs parapiją ir šeimą. Idėja: kaip žmonės kovodami už teisybę, daro nusikaltimus. Abiejuose "romanuose" turėjo veikti ne atskiri žmonės, bet kolektyvai: parapija ir visos kraštas, visa tauta. Abu pražudė laiko stoka. Abėjais siužetais gyvenau po dešimt metų. Daug didelio darbo įdėjau į Prūsus. Bet aš viso to nesigailiu. Rašytojui rašymas nėra pats įdomiausias ar maloniausias kūrybos momentas. Gyvenimas siužetu, jo sprendimas yra daug malonesnis. Dažnai jaučiuosiu, lyg būčiau tai parašęs. Prieš dešimt metų man reikėjo poros trejeto metų laiko, bet aš jo neturėjau. Dabar ta tema yra manje perdegusi. Kiekvieną kartą, kai tikta, rados be-

Kan. Mykolas Vaitkus Nuotrauka Vytauto Maželio
Vyriausios mūsų kartos rašytojui kan. Mykolui Vaitkui 8 m. spalio mėn. 27 d. (šį sekmadienį) sueina 85 metai amžiaus. Ta proga garbingą mūsų literatūros veteraną nuodirdžiai sveikina visų kartų kolegų rašytojai, lietuvių grožinės literatūros bičiuliai ir pasaulinė lietuvių bendruomenė. Inkėdami jam sveikatos ir visad giedros kūrybinės nuotaikos. Kaip žinoma, pastaraisiais metais jubilato plunkana buvo ypač kūrybinga, gausi eilėraščių rinkiniais ir ypač grakščiai ir gaiviai parašytas, vienas po kito leidžiamas atsiminimų tomus. Tad sveikiname jubilatą, laukdami naujos knygos.

likdavo sėst ir rašyti, reikėdavo kad vis ir vis ateina naujas vardas, naujas žmogus.

— Be abejo, kiek galimybės leidžia, sekate ir okupuotos Lietuvos poezijos raidą. Kokia jūsų nuomonė apie pastaraisiais metais ten pajavėjusius ir pagilėjusius jaunėsiosios kartos posmus. Šen ten buvo užsiminta, kad naujausioji tenyktė poezija yra įtaojama laisvojo pasaulio šiandieninės poezijos. Ar tai ir jūs pastebėjote?

— Būčiau linkęs lietuvių poezijos neskirstyti į čionykštę ir anykščią. Lietuvių poezija yra viena. (Nukelta į 3 psl.)

— Elegijų atsiradimo priežastys ir šaknis glūdi pačioje gatvėje, kur pragyvenau daugiau kaip šešerius metus. Ten gyvendamas, prisijūrečiau mūsų visuomeninių santykių. Ten, ruošdamasis Prūsams, susidūriau su kai kuriais istoriniais dokumentais, kuriuose ir žiūrėjau aisių giminės likiminydas ir nelaimės, nusitęsiasius nuo vienuoliktame šimtmečio Adomo Bremeniško suminėto mullum dominum inter se patį no lunt iki Vliko ir bendruomenės... Ten kiekvieną rytą jausdavau sūrų vandenyno kvapą, matydavau jūrų paukščius, skrendančius į Highland Park vandens baseiną nusiplauti druską ir gėlaus vandens atsigerti. Ir mane imdavo graudi nostalgija, ir mane imdavo melancholiška elegiška nuotaika, kai aš galvodavau apie savo paliktą tėvynę...

— Kaip apamai vertinate šio pokario (jau kone ketvirtadalio šimtmečio) laisvojo pasaulio lietuvių poezijos lobį?

— Vertinu labai palankiai, ypač atsižvelgiant į nenormalias sąlygas poezijai tarpti. Keliolika, o gal net keliasdešimt rinkinių, liks. Itin sveikintinas reiškinys.

— Kaip apamai vertinate šio pokario (jau kone ketvirtadalio šimtmečio) laisvojo pasaulio lietuvių poezijos lobį?

— Vertinu labai palankiai, ypač atsižvelgiant į nenormalias sąlygas poezijai tarpti. Keliolika, o gal net keliasdešimt rinkinių, liks. Itin sveikintinas reiškinys.

— Ta pačia naktį iš Jakubėno namų enkavedistai išvėžė visas jo knygas ir rankraščius. Taip niekas ir nesužinojo, kad poetas didžiame sielvarte buvo sukūręs...

— Ta pačia naktį iš Jakubėno namų enkavedistai išvėžė visas jo knygas ir rankraščius. Taip niekas ir nesužinojo, kad poetas didžiame sielvarte buvo sukūręs...

J. Žvilb

Jonas Aistis Nuotrauka J. Dėdino

KRONIKA

• Prof. J. Matulis, neseniai dalyvavęs Tarptautinio termodinamikos ir elektrochemijos kinetikos komiteto suvažiavime Detroito, pasakojo "Tiesos" korespondentui (spalio 10), kad, lankydamasis Fordo laboratorijose ir UDYLITE firmoje, sužinojęs, jog "jose naudojasi kai kuriais Lietuvos chemikų rekomendacijomis". Tos firmos žinančios prof. Matulio pirminkaujamą akademijos darbus ir net spausdinančios juos savo leidiniuose. Teoretinės spektroskopijos, puslaidininkų

fizikos, taikomosios matematikos ir elektrochemijos srityse Lietuvos mokslininkų darbai jau, anot prof. Matulio, "išėjo į pasaulinę areną".

• Muziko Stasio Šimkaus 25 metų mirimo metinės minimos okupuotoje Lietuvoje.

• Kraštotyros draugija ir jos būreliai, kurios nariai yra daugiausia mokslus einantis jauni, gražiai veikia ok. Lietuvoje. Ne kartą draugija buvo pabarta ir beveik likviduota. Dabar jai užkrauta rinkti komunistiniai propagandinė medžiaga.

Asi Rudoko kabineta perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
3709 W. 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Firm. 4-27
atv. 2-5, 7-9 val. Penkt. 7-5 ir
šeštad. 10-2 val.

Ofs. 730-4471 Res. PR 8-6986
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Res. Tel. GJ 8-0873
DR. W. M. EISINIS
Akusherija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne
atsiliepija skambinti: MI 3-0001

Ofs. HE 4-1414 Res. RE 7-6667
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akusherija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Šeštad. 12-3 val. popiet.
Trečiadienis uždaryta

Ofs. tel. PR 8-2220
Namu — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 8 v. ir nuo 8 iki 8 v. v.
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-8022 Res. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofs. val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.;
šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarima

Ofs. PO 7-6000 Res. GA 8-7778
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Ofs. ir but. tel. OLYmpe 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad.
ir šeštad. tik susitarima.

Tel. — REliance 5-1511
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p. Trečiad.
uždaryta.

Tel. ofs. ir buto OLYmpe 2-4169
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį.
Šeštadienis 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
KODIKU IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
8 val. vakare. Trečiad. nuo
6 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad.
11 val. ryto iki 1 val. p. p.
Ofs. tel. RE 7-1448
Res. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofs. ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. PR 8-7773; Res. PR 8-4733
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 5-8 val.,
antrad. ir penkt. 1-4 val.
Prilimėja tik susitarima

Ofs. tel. 4-1818 Res. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Šeštad. 8 v. v. — 3 v. vakar.

ASSOCIATE OPTOMETRIST
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Iškiria akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Valandos pagal susitarimą
Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ LIGOS
Tel. Ofis. PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 2-9 val. p. p.
Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč.
ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIC LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirm. nuo 6 iki 8 v. p. p.; ant.
rad. ir ketv. nuo 9 iki 11 v. ryto ir
nuo 6-8 v. v.; penkt. nuo 9 iki 11 v.
ryto. Kitu laiku susitarima telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO
CHIRURGIJA
Ofs. 2454 W. 71st Street
Val. antrad. nuo 2-5 popiet.
ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofs. tel. 776-2380
Rezid. tel. PR 9-6790

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINTUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 889-1071
Vistat pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofs. tel. REliance 5-4410
Res. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val.
iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.;
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofs. 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12
v. v., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vak.
Karo Šeštad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-8099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ
LIGOS
Ofs. ir rez. 2852 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofs. val.: pirm., antr., Treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-3123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilimėja ligonius tik susitarima
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-3823
DR. A. VALIS LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR
MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak.
Šeštadienis 1 iki 4 val.
Trečiadienis uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Ave.
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val.
vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet.
ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofs. PR 6-6446, Res. HE 4-3150
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofs. tel. 767-2141; Namų 638-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antrad., penktad. 1-4
v. v., ketv. 6-8 v. vak.
Šeštadienis 12-3 val. vakar.

PASIKALBĖKIM SU JONU AISČIU

(Atkelta iš 2 psl.)

na. Žinoma, atskyrus grūdą nuo pelio ir čia ir ten. Kalbėti apie anos pusės poeziją man yra sunku. Reikėtų giliau pažinti aplinką, tos poezijos šaltinius, ir ypač, kalbant apie jaunimą, pažinti įtakas ir pačią atmosferą. Žmonės ten jau pripratę kalbėti oficialiu, partiškai tarybišku žargonu, dėl to dažnai sunku ir net pasakyti, kur poetas yra nuoširdus, o kur tyčiniai kartuoja oficialias banalities. Aišku, kad juos žavi, traukia tai, kas nėra primetama. Aišku, kad juos žavi buvusi ir kitur prasi veržianti laisvė bei naujumas. Mane tenai pritrėnkia ne įtakos, kurių net yda būčiau linkęs nelai kyti, bet jų eliiu akin krintantis nelygumas: greta geros elutės styro sakinyis iš valstiečių laikraščio ar iš pradžios mokyklos mokinio sąsiuvinio, šalia geresnio eilėraščio grafoniškasis sapaliojimas. Ypač jaučiama pastanga pasirodyti daugiau pajėgiančiu negu galinčiu. Sau statomi reikalavimai gana aukšti, gal net per aukšti, o praktikoje nevykdomi. Bet paskutinį dešimtmetį jaučiama jaunimo pastanga išsivaduoti iš bolševikinio šampo. Jau poezija darosi poezija pilnoje to žodžio prasmėje, ne Lenino ar kieno kito priesakų eilavimas. Turint galvoje stipresnės asmenybės, įtaką klausimas nėra labai būdingas reiškinys. Pradedantieji visuomet turi į ką nors nusižūrėti.

— Koks aplamai, jūsu manymu, yra mūsų poezijos lygis ir ja išskiriantis autentiškiausias bruožas, lyginant lietuvių poeziją su kitų tautų šio pavidalo kūryba?

— Poezijoje, kaip ir kiekvienoje meno atmainoje, priemonės nusidėvi. Pradžioje, kaip, pavyzdžiui, liaudies dainoje, priemonės yra natūralios ir nesudėtingai paprastos, paskui rašytinėje poezijoje jos tolydžio plonėja, rafinuojėja, sudėtingėja, kol galop pasiekia ribą, nuo kurios, bent laikinai, kelio toliau nėra. Manysčiau, kad tokio aklagatvio yra priėjusios didžiųjų kalbų ir kultūrų poezijos. Šiandien gyvos ir gyvastingos poezijos reikėtų ieškoti Pietų Amerikoje, Balkanuose, Kaukaze ir gal dar kur nors visai nepanašioje vietoje, kur tos formos laiko būvyje dar nesudėvėję, dar gyvos. Tuo atžvilgiu ir lietuvių poezija yra tam tikra prasme pranašesnė už šiandienykštę dau-

glio didelių tradicijų poeziją. Tai nėra kažkoks mūsų poetų nuopelnas, o bendras poezijos nuaukimas, susmulkinimas ir pasitemimas, bet gali būti tai vien po- nių talentų stoka. Čia kalbu, žinoma, bendru įspūdžiu. Ir galiu klęsti, nes paskutinį dešimtmetį menkai teseku kitų tautų poeziją, nebent kada prabėgom per- tai au vieną kitą posmą per ma- to rankas einančios knygos...

— Kaip vertinate šiandieninę mūsų literatūros situaciją, laisvo pasaulio literatūros raidą, ko jai trūksta, kas ir kaip taisyti, o kas visai nepataisoma, kiek visa tai priklauso nuo pačių rašytojų ir kiek nuo pačios visuomenės, nuo skaitytojų, nuo premijų, konkursų ir panašiai?

— Tai per platu pasikalbėjimo rėmuose spresti. Aišku, kad vi- suose frontuose galėtų būti daug geriau. Didelių ir kilnių dalykų be laiko negalima sukurti. Cionykščiai rašytojai laiko neturi, ji skiria savo ir savo šeimos išlai- kymui. Ko galima laukti iš nuo- poilsio nutraukto laiko? Tai dar

Jonas Aistis

Nuotrauka J. Dėdino

stebuklai, ką mes turime. Tėvy- nėje laiko turi. Kartais pagalvo- ju, kad juos ten mušt reikėtų, kad tik tiek teuduoda, bet jie turi savas bėdas, turi čekistus, kurie per pe- tį seka, ką tas rašytojas rašo. Tai yra ir sunkiau ir bauriau ne- gu čia. Kalbant apie premijas ir konkursus pagalvojau, kad klaidin- ga yra patarėlė: geriau tiek, negu nieko. Bet jei lietuvių bendruo- menė ar visuomenė, skirdama premiją penkis šimtus dolerių metams, jaučiasi lietuvių litera- tūrai vyžas lopanti, tai labai kly- sta. Kai nepriklausomoje Lietuvo- je rašytojas gaudavo premijos

pustrečio ar tris tūkstančius litų, tai jis galėjo per porą skylių dir- žą suveržęs ar dantis sukandęs, visus metus paskirti kūrybai, eiki- te jūs čia padarykite tą patį už penkis šimtus arba už tūkstantį dolerių. Čia premijos turėjo būti tarp šešių ir dešimties tūkstančių dolerių. Aš vis ir vis pradedu gi- liau įsitikinti, kad lietuviai ir čia ir tėvynėje nenori investuoti į Lietuvos ateitį... Neturtas nėra pasiteisinimas. Kai nėra meilės, tai nėra ir išteklis. Mane stebina, kad ta pati visuomenė surenka dešimtis tūkstančių sušerti pa- pliauska per tekančią vandenį...

— Netrukus (lapkričio 2 d.) vyksite Čikagon į Šatrijos ten rengiamą jūsų kūrybos rečitalį. Literatūros vakarus ir vien tik savo kūrybos rečitaliuos esate jau ne kartą savuosius posmus skaitę. Kokie prisiminimai iš tokių susi- tikimų su literatūros bičiuliais ir kūrė literatūros vakarai pasiliko ypač jums atmintini?

— Noriu būti tikslus. Iš tikrų- jų, tai esu turėjęs tikrai vieną sa- vo vieno poezijos rečitalį, bičiu-

Jono Aisčio poezija

VELINIŲ GODOS

Nuo paširpusių platanų miglos la- a
Per aštriai karpytinčius lapus —
Gedulotos našlės ir našlaitės ne- a
Chrizantemų puokštės į kapus...

Ne šalna pakando, ne ruduo nuskynė.
Ne žolynas nuvyto trapas.
O žmogaus čia baigėsi grumtynės.
Slaučia džiaugsmas giltinės kraupus...

Kiek kapų nūnai, kur nieks žolyno jokio
Neatneš ir nieks neaplinkys.
Kiek manųjų brolių išguitų atokiai

Į tėvynės pusę kreips akis
Ir gedės, kaip žemės nušluotųjų sodžių
Atsivėrę žaidžios, klykiančios be žodžių.

SV. SEBASTIJONAS

Pakeldamas akis aukštyn drebėjau.
Kad nepalaužtų valios man kancė —
Ismigo štai pirmoji vilyčia.
Ir nerimas, o Viešpatie, praėjo.

Kaip miela — lyg šilti lašai lašėja...
Lyg sala šanariai... Kaip gera čia
Man laukt, matyt su šypsena skaisčia
Ateinanti iš tolo Atprįkėja.

Garbė ir šlovė Tau, o Visagali
Maniau, kad reiks įtempti valią.
Bet štai Tu Pats manešpi ateini...

O kiek šviesos. Net man akis gadina...
Švelnaus skambėjimo skliautai pilni...
Tik svyra jau galva, sunki kaip švinas...

O SKAISTI

O skaisti ir tyra, lyg praėjusį ledą
Prasigrauzus linksma vandenėlio srovė,
Jailėjas širdin ir, atgavusi žadą,
Vieversėlio giesmė virpuliuoja erdvė.

Jog atsiveria akys, akiračiai platus
Nusidaro švelniom nematytom varšom
Ir mes jaučiame plakančią visą visatą, —
Kaip ji verda ir plaka mūs gydom visom.

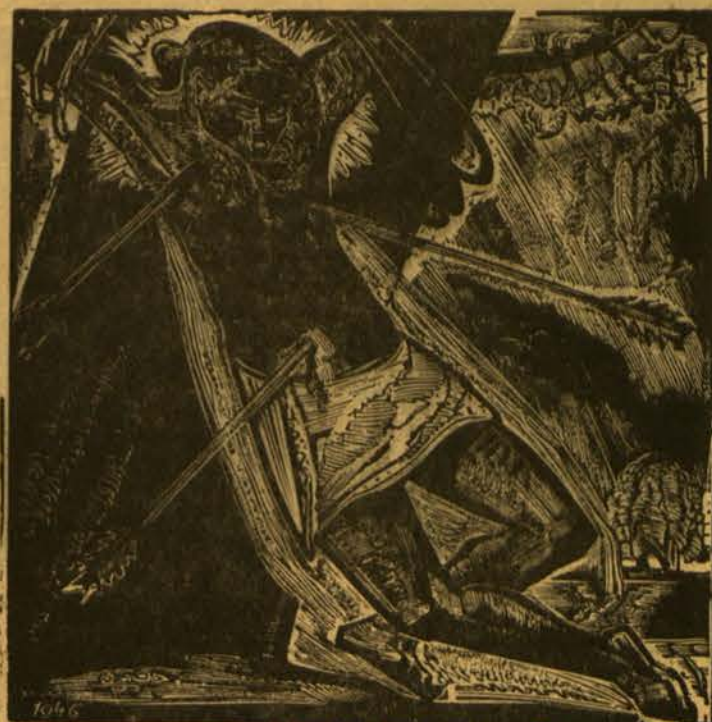
Tada viskas gražu, tada viskas prasminga.
Ir gyvenam, ir jaučiam pilnai ir giliai:
Tada žvaigždėmis lyja, tada žiedlapiais...
singa.

Tada žydin ir spindim visais spinduliais...
Tada širdys ir akys, visa mūs esybė
Suliepsnoja ir dega didinga ugnis,
Jog mumyse prabyla visatos platybė
Ir nei putą mus neša iškėlus vilnis...

VAKARO TYLA

Ramų, tik epusės visi lapeliai
Staiga pakyla ir smagiai
Plasnodami vėl nutopia negalioj,
Lyg pririšti drugiai...

Į aukštą dangų stiebiasi mūs kelias
Ir dairo vakaras haugiai:
Ir plazda širdys epusės lapeliais,
Lyg pririšti drugiai.

Telesforas Valius

Sv. Sebastijonas (medžio raižinys)

IS NESKELBTO RANKRAŠČIO "MANO GIMINĖS GIESMĖS"

VII

Rinko gintarą
Rinko vašką,
Rinko medų,
Ant marių krašto
Mano giminė...

Spąstus
Ir žabangus spėdė,
Statė kilpas,
Sabalus, ūdras,
Bebrus, klauones,
Audines,
Zebenktis
Ir fermuonėlius
Gaudė...

Is rytų
Ir vakarų,
Is pietų ir šiaurės,
Vis is tolo,
Negirdėti,
Nematyti,
Neregėti,
Nepanašius
Atkeldavo pirkiai...

Ir jie pirkio,
Ir jie mainė,
Siltile aukšą
Ir sidabrą,
Piršo ginklus
Ir namų reikmenę...

Mano giminė stebėjosi,
Ko tu kailių,
Ko to gintaro
Visi taip iesko.
Mėnesiais
Jopi keliauja,
Eina pėsti,
Raiti joja
Ir važiuoja.
Ar laivais
Is tolo plaukia.

Stebiai atradę,
Džiaugiasi nupirkę...

Ir taip amžiai
Plaukė,ėjo...
Mano giminė
Vis siekė ir turtėjo...
Juo labiau turtėjo,
Juo daugiau norėjo,
Ir besotė
Jinai alko,
Jinai troško —
Vis jai maža,
Vis jai stinga...
Turtuos skendo,
Lobiuos mirko,
Taip išėjo
Ir išvirko...

Jau ne tyrąjį
Saltinio
Vandenėlį,
O tik saldų,
Apgaulingą
Midų gerę,
Ir dažnai,
Zaliuoju vynu
Pentin nusigėrę,
Sukavo ir pesės...
Degdami pavydu
Kerštavo ir giezės,
Vienas kitą skundė,
Vienas kitą engė,
Vienas kitam gero
Linkėt nelinkėjo...

Ir savų gėrybių
Tekti neužteko...
Mano giminė
Kaimynus
Ėmė siaubti ir plėsti,
Ir tolydžiai
Vis giliau
Svečiojon žemėn smelktis...
Mano giminė taip ėmė
Didžią slogą,
Didelę nelaimę
Pati sau užtraukti...

IŠILGAI AFRIKOS

Kazys Almenas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

19. RODEZIJA PRO PYNUČIUS

Kazungulų — Wankie — Salisburg,
1968. VII. 12 — VIII. 5

Dvi išskirtinai malonias dienas praleidau Botswanijoje, net Chobe valstybiname parke susitikau su dviejais anglais, kurie "ant piršto" keliavo po Afriką. Radome tad daug bendrų pokalbio temų. Papasakojau jiems apie savo nuotykių prie Rodezijos pasienio.

— Ech, — sako jie man, — tai iš proto išėjęs kraštas. Visur jiems kas nors vaidenasi. Vienam asilui tavo barzda nepatiko, pabandyk kita, gal tam patiks.

Pagalvojau, kodėl ne. Per Rodeziją eina asfaltuotas keltas, o Botswanija važiuojant, reikia kapstyti smėlyje. Kai atsisveikinom, nuvažiavau į pirmą pasienio postą.

Užpildžiau iš naujo visus blankus, su- skaičiavo jie mano pinigus, dar kiek lyg pa- šnairavo, bet šampą į pasą įplėjo.

Tiek aš sau galva tuo reikalu ir sukau. Pirmas miestelis, pasiekus vėl asfaltuotąjį ke- lia, buvo Viktorija. Tai ten ir stabtelėjau ben- zinu bei maistu apsirūpinti. Nedidelis miestu- kas. Gal tūkstantis gyventojų. Du restoranai, kelios krautuvės. Kad čia jau Rodezija, įsisma-

ninau tik pamatęs plakatais aplipintą postą. Ar pamenat dar Hitlerio laikų "Feind haert mit!" arba "Alle Raeder muessen fuer den Sieg rollen" tipo plakatus? Šie Rodezijoje bu- vo labai panašūs didelės beklasikančių šni- pu ausys; susikūrinę, nususę sabotažininkai ir tvirta, juos sugriebus, patriotinės jėgos ran- ka. Tik hakenkreuzo trūko. Be abejo, dau- gumai tai slogias asociacijas sukeliantys pla- katai. Mano generacijai tai yra vaikystės lai- kai, ir kaip tokie, maloniai nostalgiski. Atsi- menu, apžiūrėjau juos ir pajutau net keistą sentimentalumą. Tiesiog norėjosi išgerti vie- na už tuos laikus, kai Klein-Wittensee stovyk- loje žaidėme kareiviais, apsiginklavę, nors ir surūdijusiais, bet absoliučiai tikrais, iš apgriu- vusių apkasų ištrauktais automatais ir pan- ceriaustais.

Restoranas vadinosi "Sprayview". Pastačiau "Mažiuką" priekyje, prisėdau prie baro, užsisakiau alaus. Nebuvo kur sku- beti. Siurbėjau antrą stiklinę, kai į vidų įėjo trys policininkai. Net dėmesio į juos nekrei- piaui, bet visi trys priėjo tiesiog prie manęs.

— Come along! — sako neabejotinai man seržantas.

— Kodėl? — klausiu aš. Manysčiau esamo se sąlygos tai ne per kvailas klausimas. Bet atsakė į klausimą Rodezijoje buvo štandarti- nis.

— Ar tu eisi taikiai ar mums reikės pa- vartoti jėgą? — ne tiek klausia, kiek atrodo, tik laukias progos jėgai vartoti, atrėžia raudo- no sprando seržantas.

Dabar. Idant ši scena neatrodytų per keis- ta, dar truputis žinių apie Viktorijos miestelį. Gyventojų, kaip minėjau, apie tūkstantis. Baltų policininkų — daugiau dešimt. Juodų pagalbininkų — per dvidešimt. Uniformuotų pasienio pareigūnų — bent penkiolika. Turis- tų tuo metu miestelyje, kiek mačiau, — vie- nas, būtent — aš.

Atgal į "Sprayview" restoraną, kur trys

narsūs tvarkos gynėjai surado pasislėpusį (prie- baro) neaiškų, barzdota, įtartinais atrodanti elementą.

— O ne. Ne jėga, — sako tas elementas, nes jis yra neaiškiaus rango pacifistas ir gal karinės prievolės vengėjas. — Eisiu, jau eisiu. Bet kur?

— Pamatysi.
— Norėtusi lyg žinoti.
— Shut up. Duok pasą!

Elementas paduoda. Seržantas pasklaido. Isikiša į kišene.

— Ei atiduok! Čia mano! — provokuojan- čiai sako elementas. — Tu neturi teisės paso atimti!

Seržantas nusijuokia. Keistų idėjų turi tie plaukuoti, neaiškūs elementai.

— Einam. Marš!

— Ar jūs, suaugę vyrai, neturit nieko ge- resnio veikti kaip ramius turistus užkabinėti? — bjauriai užgauliojančiai sako elementas.

Seržantas parausta. Jis narsiai ir tvirtai su- griebia šio pavojingo tipo alkūnę.

— Eisi ar ne? Mes pažįstam tokius kaip tu!

— Eisiu, jau eisiu, — sako elementas, nes pagrįdė jis, kaip ir kiti panašūs, yra komu- nistinės propagandos suklaidintas bailys.

Nemanau, jog peršaržuojų šią sceną. Vis- gi tie trys suaugę vyrai turėjo sau kaip nors paaiškinti aplinkybes, kodėl jie suima resto- rane sėdintį žmogų ir įmeta į daboklę. Teko pažinti kiek iš arčiau šį žmonių tipą per tas tris savaites, praleistas Rodezijoje. Vienas jų charakteringas bruožas: jie nelinkę abejoti sa- vo veiksmų tikslumu.

Tą popietę užtat daug ir nesispyrijoju. Manau, iš ryto ateis gudresnis ir paleis. Gį teisybė juk dar yra svetlė! Taigi. Atėmė man diržą, kišeninį peiliuką, degtukus. Nuginklavo, vadinasi. Pavardę į storą knygą įrašė ir nuvedė (du iš jų) į daboklę.

Daboklė — cementinis plytų, skarda deng

tas, kalkėm baltintas namukas apie 200 m už policijos būstinės, padalintas į dvi dalis, su dyliem įėjimais. Prieš kiekvienierias duris tinkline tvora ir spygliuotom vielom užvertas gardas. Mane įvedė į mažesniąjį. Didesnia- me stoviniavo šeši negrai. Pati celė — trijų žingsnių ilgio, nepilnai trijų pločio. Geležinė lova su trim purvinom antklodėm, kampe sky- lė grindyse ir aukštai langas su pinučiais. Nei elektros, nei vandens nėra.

Uždarė duris. Ir nuėjo. Sekančias 4 dienas balto veido aš nebemačiau. Maistą atnešdavo negras — prižiūrėtojas. Maistą nesiskysiu. Nesu lepus, ir bulves su pupom visai galima valgyti. Bet savijauta tai jau kitas dalykas. Vis dėlto psichiniai tokiam dalykui žmogus nesį pasiruošęs. Dar kartą pabrėžiu—nebuvo nei apkalintąs, net neklusinėtąs. Suėmė, atvedė, duris uždarė. Viskas. Nieko negalėjau kontaktuoti, jokio laiško ar žinios išsiųsti. Negras, kuris maistą atnešinėjo, tik trukčiojo pečiais. Jis greičiausiai nieko ir nežinojo. Ma- no likimo "kolegos" gretimame garde irgi bu- vo menka pagalba. Jie visai nei manio, nei sa- vo padėtim nesistebėjo. Sužinojau, jog man pasisekė ta prasme, kad nebuvau suimant su- muštąs. Vieno negro visi priekiniai dantys buvo išmalti. Jį užtikio kelyje, beinantį tė- vus kitame rajone aplankyti. Suėmė, sumu- šė ir jau daugiau dešimt dienų čia ji laiko. Negrai, mat, be policijos leidimo neturi teisės peržengti savo rajono ribų. Antrą dieną, man ten bebūnant, atvedė dar du visiškai sukr- vintus jaunus vyrus. Vienam kaktoje, prie plaukų linijos, gerą dalis odos buvo bu- smauckta, ir kraujas vis bėgo sumuštajam į akis. Vyruką buvo iš Zambijos. Ir buvo areš- tuoti vakare pačiame Viktorijos miestelyje.

Penktą dieną mane aplankė du unifor- muoti pasieniečiai. Vieną jų pažinau. Atpaži- nau tąturiuotą anį rankos. Ne kas kitas kaip mano sutiktasis muitinės viršininkas prie Li- vingstone miesto, pavarde Evans.

Per keturias dienas tupėjimo buvau atsi- rinkęs klausimų, išplūdimų ir prakeiksmų, kad būtų jų kelioms valandoms užtekę. Bet pats pirmasis klausimas man sujaukė visus reikalus.

— Kodėl? Po velnių! Kur priežastis? Dėl kokios nesamoniš, dėl kokio absurdo aš esu areštuotas ir uždarytas?

— Tu nearštuotas ir neuždarytas! — sako man tas plačiaveidis mėsininkas Evans. — Sulaikytas (detained). Mes turime visišką teisę bet ką sulaikyti dviem savaitėm.

Tolimesnį pasikeitimą "malonybiniais" žo- džiais praleisiu. Susumavo jų beprasmišku- mą pats Evans.

— Tu nepažįsti Rodezijos! — šaukė jis man. — O mes čia tokius elementus, kaip tu, gerai pažįstame!

— Tai kas tavo vaizduotėje aš esu? Kas?

— O čia tavo? — parodė man pasą.

— Atėmė nuo manęs, tai kieno bus?

— O ko buvai Rusijoje? — rodo man So- vietų Sąjungos šampą pase.

— Ne Rusijoje, o Lietuvoj buvau. Ir čia ne jūsų reikalas. Gimines lankiau.

— Ach, gimines! — jis reikšmingai pa- lingavo galvą. — O ko nelegaliai į Rodezi- ją atvykai?

— Kaip nelegaliai? Akis turi ar ne? Juk yra pasienio šampas pase. Per Kazungulų postą įvažiavau.

— Ach, taip! Pažįstame mes tokius. Pa- matysime.

Viena prasme Evans kalbėjo visai teisybę. Yra toks įstatymas, Ian Smitho laikais išleis- tas. Policija bet ką, bet kur gali suimti ir iš- laikyti dvi savaites, nei motinai, nei žmonai, nei kokiam teisėjui nepranešę. Gal šitai net pastato Rodezija truputį geresnės šviesos kaip stalinistinė Rusija ar Hitlerio Vokietija. Tėn, berods, konstitucija piliečius bent popie- riuje apsaugojo ir valstybė veikė už konstitu-

(Nukelta į 4 psl.)

"Mažiukas" prie trandžių sukrauto kūgio formos molinio lizdo.

ISILGAI AFRIKOS

(Atkelta iš 3 psl.)

cijos ribų. Čia hipokrizijos mažiau — policijos jėga visai legali.

Sekančią dieną buvau iš Viktorijos daboklės perkeltas į už apie 100 km esantį Wankie kalėjimą. Dar vis be arešto. Tai savotiškai pabrėžė pati kalėjimo aplinka. Kiti kaliniai buvo aprenkti melsvais kalėjimo rūbais ir turėjo teisę išeiti į aptvertą sodą. Aš turėjau savo drabužius ir tegalėjau būti tik savo celėje ir aklinai uždarytame garde. Vienas pliusas čia buvo nemažas. Wankie kalėjime buvo vandens ir elektrą, buvo galima jau prauštis. Celės dydis ir įrengimai labai panašūs, tik švara buvo didesnė.

Pervežant mane iš vienos vietos į kitą, man buvo sugrąžinti į rankas ir mano daiktai. Bet vėl jie buvo atimti, kai tik Wankie pasiekiau. Kol daiktus turėjau rankose, tai vienam policininkui (gal ir esu naivus, pasitikintis žmogus) įdaviau kelis laiškus, dvi parašytas prieš tai "Draugui" atkarpas ir pinigų, kad visa tai anas išsiųstų paštu. Prižadėjo padaryti. Ir bent iš veido atrodė lyg neblogas vyras. Tačiau nė vienas iš įduotų laišku nebuvo išsiųstas. Be abejo, policininkas įsikišo sau pinigų, o laiškus išmetė į šiukšlių dėžę. Tokių smulkių žulikių patyriau Rodezijoje visą virtinę. Buvau apvogtas Afrikoje, taip, bet tik baltųjų policininkų.

Berods 12-tą dieną po suėmimo, atvyko į kalėjimą iš Salisburio Amerikos atstovybės sekretorius. Amerika su Rodezija diplomatinį santykių neturi, tad konsulo atstovybėje nėra. Tik du, oficialių teisių neturintys, sekretoriai. Sužinojo jis apie mane taipogi "neoficialiai". Nieko jis man padėti negalėjo. Ir nepadėjo. Tik išgąsdino mane nemažai. Pats, matyt, buvo tokios baikščios, atsargios, natūros žmogelis.

Viską jie gali su tavim daryti šiame krašte, — aiškino jis man. — Jei kokio įstatymo neturės, tai tam reikalui išleis. Gal laikys dėl kokių nors politinių priežasčių.

Dėl Dievo meilės. Kiek laikys? — Nežinau. Nieko nežinau. Tu turi tučtuojau nusisamdinti advokatą.

Kol kas ir tam jokios progos neturėjau. Per atstovybės sekretorių iš Bullawayo buvo man angažuotas advokatas. Kadangi advokatas pasiteiravo, tad gal vien užtai (nežinau tikrai, tad netvirtinsiu) man buvo sugalvotas apkaltinimas. Dviejų savaitių sulaikymo terminas, mat, baigėsi. Apkaltintas buvau: "Entering Rhodesia under false pretenses".

Taip man pranešė advokatas, išreikala- vęs pirmą, kad jam perduočiau savo kalėjime laikomus 140 dolerių kelionės čekius.

Kaip tai "false pretenses"? — Mat, vieną kartą tavęs neįleido, — aiškino advokatas.

Ka daryti? — Prisipažinti kaltu, — sako advokatas. Tiek ir gavau už savo 140 dolerių iš to teisybės gynėjo.

I kalėjimo rūskanas sienas bežvelgiant, nieko geresnio neišgalvos, norisi tik kuo greičiau iš ten išsinešdinti.

Prisipažinau. Reiškia, pasirašiau man paduotą popierių.

Tarp kiekvieno šio pokalbio ar žingsnio praeidavo po dieną ar dvi, tad, kai pasirašiau popierių, buvo jau iš viso 3 savaitės praėję. Sekančią dieną į kalėjimą atėjo nuosprendis ir atsakas: bausmė \$50 ir deportacija iš svetingosios Rodezijos. Išvykti iš Rodezijos tegalima lėktuvu. Niekaip kitaip. Jei neperki bilieto — sėdėk kalėjime. Ką su "Mažiuku" daryti? Kai klustelėjau kalėjimo viršininką, šis tik nusijuokė. Tavo reikalas.

Dar dieną sėdėjau celėje, visa tai svarstydamas. Sienos storos. Pinučiai languose. Niekam dėl manęs nei šilta, nei šalta. Laimei tik, kad tuo laiku, kai pasirašiau advokatai čekius, pats išsiunčiau tėvui į Nebraską telegramą. Tai vienintelė telegrama, iš penkių siųstų, kuri adresatą pasiekė. Tėvas, nė nenu- tuokdamas iš kokios skylės mane gelbsti, atsiuntė į Wankie banką pinigų. Taigi, bilietą pirktsi galėjau.

Tačiau gaila buvo "Mažiuko". Pietų Afri-

kos, po tų trijų savaitių, praleistų baltųjų "globoje", jokio noro pamatyti jau nebeturėjau. Buvo jau ir pasiūlymas, liečiantis mano mielo "Mažiuko" likimą. Prieš tai man toks seržantas Cherry, siūlė už jį 100 dolerių. Kreipiausias dabar į jį. O jis atsakė, jog gaila, bet girdėjęs, kad man jau teks tik lėkte išlėkti. Todėl ir kaina dabar jau tik 50 dolerių. Derėdamasis su tuo žuliku, vis dėlto dar gavau 80 dolerių. Oi, užtenka. Atidaviau.

Vargšas mano "Mažiukas"! Tiek Afrikos mudu drauge pravažiavome, o dabar atiduot jį kaip ir už dyką. Ir dar tokiam informuo- tam kupranugariaiui. Bet, po 23 dienų vienutėje atidaviau.

Už lėktuvo bilietą užmokėjęs, buvau paleistas, bet be paso, kurį pasilaikė kaip "material evidence", o tik su raščiuku, leidžiančiu tik dieną būti Rodezijoje.

Nuvykau į sostinę Salisburį. Tas nedra- susis Amerikos atstovybės sekretorius man iš- davė laikiną pasą. Žmogus priėmė mane lyg seniai nematytą broli. Pats jis tikrai džiaugė- si ir stebėjosi. Matyt, aš jam taipgi buvau tapęs problema.

Dar gerai tau išėjo! Gerai išėjo! — ti- kino jis mane, kai aš keikiau Rodeziją. — Čia toks kraštas, kad jie viską galėjo tau pa- daryti.

Sekančią dieną per Angolą jau išskri- dau atgal į Europą.

Kokius čia prie to pridėjus pafilosofavi- mus? Daug prisigalvoja žmogui per tris sa- vaites nagų graužimo.

Ar Rodezijoje kitokie žmonės? Kodėl bū- tent čia, be paties to suėmimo, susilaukiau ir visos eilės (tik dalį teminėju) smulkesnių niekšybių? Kodėl čia mane, bejėgiu tapusį, skriaudė ir apvogė, kai kitur Afrikoje susilau- kdavau tiek pat svetimų žmonių pagalbos?

Be abejo, esmėje ir čia ne kitokie žmonės. Grįžę iš tarnybų namo, greičiausiai savo vai- kų galvutes paglostę, žmona pabučiuoja.

Be vis dėlto ir ne tie patys. Patį Rode- zijos valstybę, pati visuomenė yra atsakiu- si pasaulyje priimto legalumo, o savo išsi- laikymą grindžia nuoga jėga. Valstybės iš- laikymas čia ir yra be rezervų perduotas į ran- kas tiems, kuriems tas jėgos naudojimas yra prie širdies. Jėgai jei vien tik valdžios ne- užtenka, ji nori ir adoracijos. Patriotizmu čia tai vadinama. Jai reikia ir pavojaus. Rodezi- joje jis gana realus: ketvirtis milijono baltų- jų čia nori neribotam laikui valdyti ir iš- naudoti daugiau kaip keturis milijonus juo- dukų. Tas didysis visuomenės smurtas negali palikti nepaliesto kiekvieno jos nario, taip pat kaip Stalino teroras giliai palietė ir pakeitė kiekvieną, vien tik to teroro atmosferoje gy- venusį.

Pasakysiu dabar kokia, ten Rodezijos ka- lėjime išmoka pamoka mane liūdniausiai nuteikė: Rodezijos baltųjų paranoja, jų atsi- davimą policijos ir automatų jėgai jokių bū- du nepateisinu, bet yra ji man čia bent su- prantama. Daug paradoksiškiau buvo, sugri- žus čia į laisvąją Ameriką, surasti policijos jė- gos ir kumščio šalininkų. Ir tai tarp lietuvių, ir tai tarp mano (bent buvusiu) draugų. Čia jau daugiau kaip tragiškas nesupratimas. Mes, kurie esame maža mažuma, kurie ap- leidome savo tėvynę, būtent, norėdami išgel- bėti savo asmeninę laisvę, turėtumėm aiš- kiausiai suprasti, jog jokios laisvės nėra be laisvės turėti savo nuomonę, be laisvės ją pa- reikšti. Be teisės nesutikti, kitos teisės yra be- reikšmės. Be lygių teisių mažumom, visom mažumom, mes, mažos tautos nariai, esame tik didžiųjų pastumdėliai.

Gal tai elementariai naivu ir savaime aiš- ku? Deja, matyt, pagrindė esu naivus žmo- gus, ir net Rodezijos kalėjimas mane nieko gudresnio neišmokė. Man, grįžus Chicagon, keletas gudrių žmonių bandė aiškinti, kaip Chicagos policija, "glostydama" galvas barz- duotų ir nebūtinai barzduotų demonstrantų, apgina ir jų asmenišką laisvę, kaip, suvaržant negrui pirktsi namą, jų, tų aiškintojų, laisvę padidėja. Bandė aiškinti, bet aš taip ir nesupratau.

(Kitą šeštadienį jau bus paskutinė, kelio- nės įspūdius lyg ir sumuojanti K. Almeno atkarpa, pavadinta "Africa Adio".)

DIDŽIOJO ZOOLOGO NETEKUS

A. A. PROF. PRANČISKUS ŠIVICKIS

BRONIUS KVIKLYS

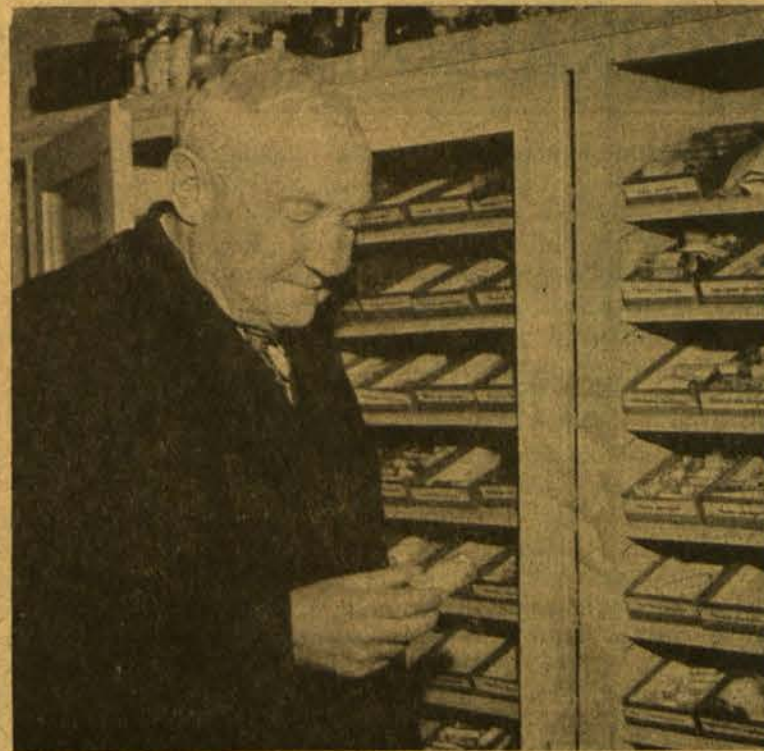
Žymių, pasaulinio garso moks- sunkių bei ilgų fizinių darbų. Bet lininkų tėvynėje ir išeivijoje ne- daug teturime. Taigi su nemažu širdies skausmu sutikome žinią, kad spalio 10 d. Vilniuje po ilgos ir sunkios ligos pasimirė Pranči- skus Šivickis, profesorius, daktar- ras, akademikas, bestuburių zoo- logijos specialistas, parazitologas, Lietuvos vandenų faunos tyrinė- tojas. Spalio 12 d. 3 val. popiet jis buvo iškilmingai palaidotas, taip vadinamose, Antakalnio ka- rių (bolševikų) kapinėse, kur kar- tais okupantai ir mūsų žymes- niuosius žmones laidoja. Velio- nis išgyveno netrumpą amžėlį (86 metus), kurį skyrė Lietuvos mokslui praturtinti. Jo asmuo ir darbai gal ilgainiui susilauks pla- tesnės monografijos, kur bus spe- cialistų išsamiau aptarti. Taigi šio rašinio uždavinys bus tik pra- bėgomis apie velionį pakalbėti, ypač išskirti jo ryšius su Amerikos Lietuva.

Prasmingo gyvenimo kelias

Pranas Baltramiejus Šivickis gimė 1882 m. rugsėjo 30 d. Žala- kiškių k., Šiluvos vls. Ano meto sąlygos neleido jam išeiti bent vi- durinį mokslą. Tačiau tai nesu- kludė jam į lietuvišką veiklą įsi- traukti. Bijodamas rusų represij- ū, 1906 m. išvyko į JAV-bes. Ne- lengva čia buvo jo gyvenimo pra- džia: teko dirbti ir kastuvu, ir kir- ka, ir laužtuvu, ir griebtis kitokių

Atrodo, kad Pranas Šivickis bu- vo pirmasis Amerikos lietuvių, šiame krašte išsimokslinęs ir do- ktorato pasiekęs. Tai labai atmin- tina, turint prieš akis ano meto (carinės Rusijos valdymo laikų) mūsų emigracijos praktiškai be- raštę masę, iš kurios šis jaunas mokslininkas ypač išsiskyrė. Šis svarbus įvykis, be abejo, buvo tin- joje.

Tai čion Amerike pas mus Toks pirmas lietuvis. Aukščiausią mokslą gavo jis Kas antras jį pavys. Būk tu švietėju tautoje It saulės spindulys, Aukščiausio mokslo šakoje Užaugęs lietuvis.

Prof. Pranciškus Šivickis 1965 m. prie savojo moliuskų rinkinio.

kamai paminėtas tiek lietuvių or- ganizacijose, tiek ano meto mūsų spaudoje. Tada Amerikos lietu- vių liaudies poetė Uršulė Gur- kliūtė - Gudienė net specialų ei- lėrašį parašė, iš kurio minėtini pora posmeliai:

Tai čion Amerike pas mus Toks pirmas lietuvis. Aukščiausią mokslą gavo jis Kas antras jį pavys.

Būk tu švietėju tautoje It saulės spindulys, Aukščiausio mokslo šakoje Užaugęs lietuvis.

(Cituota iš nežinomo laikraščio 1922.VII.17 iškarpos; rašyba palik- ta netaisyta).

Tačiau neilgai Amerikos lie- tuviai džiaugėsi savo išmokslin- tu broliu. 1922 m. gavęs Manil- los u - to (Filipinuose) kvietimą, Pr. Šivickis išvyko į tą kraštą (ta- da JAV koloniją), kur dirbo kaip zoologijos katedros profesorius ir vedėjas; 1924 - 1925 m. vadovavo ir jūrų biologijos stočiai Puerto Galera.

Atsikūrusi nepriklausoma Lie- tuva Šivickį traukė daugiau (Nukelta į 5 psl)

Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENROVES Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkite Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pa- gal dabar taupymo knygelėse mokamus 4 3/4%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

Štai MĖNESINĖ TAUPYMO LENTELĖ:

MĖNESINĖS SENTAUPOS		MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELĖ											
		2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.	12 YRS.	14 YRS.	16 YRS.	18 YRS.	20 YRS.		
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51	\$1,937.70	\$2,380.57	\$2,867.04	\$3,401.40	\$3,988.36			
20.00	504.26	1,048.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02	3,875.39	4,761.14	5,734.08	6,802.80	7,976.72			
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53	5,813.09	7,141.71	8,601.12	10,204.20	11,965.08			
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04	7,750.78	9,522.28	11,468.16	13,605.60	15,953.43			
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55	9,688.48	11,902.85	14,335.21	17,007.00	19,941.70			
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06	11,626.17	14,283.42	17,202.25	20,408.40	23,930.15			
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57	13,563.87	16,663.99	20,069.29	23,809.80	27,918.51			
80.00	2,017.05	4,232.66	6,866.37	9,339.65	12,276.08	15,501.56	19,044.56	22,936.33	27,211.19	31,906.87			
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59	17,439.26	21,425.13	25,803.37	30,612.59	35,895.23			
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09	19,376.95	23,805.70	28,670.41	34,013.99	39,883.59			

A. ABALL ROOFING CO.
Įsteigta prieš 49 metus
Dengiamo visų rūšių stogus. Taiso- me arba dedame naujus kaminus, ri- nas, nutekamuosius vamzdžius. Dažo- me iš luko. Taisome mūrą "tuck- pointing". Pūtinai apsidraudę. Visas darbas garantuotas.
LA 1-6047 arba PO 2-8778
Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kuriuo laiku

BANGA
TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners
Pardavimas ir taisymas
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
P. Rudėnas K. Šmulis

VACYS CONSTRUCTION CO.
REZIDENCINIAI, KOMERCINIAI, MEDICINOS IR KITOKI PASTATAI
2457 West 69th Street
Tel. HE 4-7482

Sinclair
RICHMOND SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd St.
Gyvenamųjų ir vntinių automobilų Taisymas Priklauso Chicago Motor Club. Nelaimės atveju skambinkite GR 6-3134 arba GR 6-3353
Sav. — Juozas (Joe) Juraitis

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, gyvybės, automobilų, sveikatos, bi- zno, Patogios išsi- mokėjimo sąly- gos.
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSN.
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
HOURS:
Pirmadienį 12:00 P.M. - 8:00 P.M. Ketvirtadienį 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Antradienį 9:00 A.M. - 4:00 P.M. Penktadienį 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Trečiadienį Uždaryta visa d. Šeštadienį 9:00 A.M. - 12:30 P.M.

5 1/4% Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūks- tantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4 3/4% Ant visų knygelėlių sąskaitų

Štai NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks. No
- * service charge to members
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

ILLINOIS GYVENTOJAI PASILGĖ ENERGINGOS IR SAŽINGOS ADMINISTRACIJOS!
ŠIE VYRAI JUMS JĄ UŽTIKRINS!
R. B. OGILVIE GOVERNOR
V. V. ADAMKUS TRUSTEE, METROPOLITAN SANITARY DISTRICT OF GREATER CHICAGO
A. VALUKAS JUDGE, CIRCUIT COURT DISTRICT
BŪKIME VIENINGI * BALSUOKIME UŽ RESPUBLIKONUS BALSUOKIME UŽ LIETUVIUS.

Prof. Pranciškus Šivickis su studentais 1934 m. Šventosios uoste.

DIDŽIOJO ZOOLOGO NETEKUS

(Atkelta iš 4 psl.)

kaip Amerika ar egzotiniai kraštai. 1928 m. jis grįžo į Lietuvą. Nuo tų metų jo gyvenimas jau surištas su mūsų krašto mokslu įstajomis. Dirbo kaip profesorius, skaitė paskaitas studentams, vadovavo mokslui - tyrimo įstaigoms, tyrė Baltijos jūros ir mūsų ežerų pakraščiu fauną. 1940 m. Vilniuje suorganizavo bendrosios biologijos ir histologijos katedras, sunkiais okupacijų metais išsaugojo brangius mokslinius rinkinius bei laboratorijų įrengimus. Jo gausius mokslų darbus spausdino ne tik Lietuvos, bet ir JAV, Filipinų, Vokietijos, Anglijos, Italijos ir kt. kraštų mokslo žurnalai. Dalyvavo daugelyje tarptautinių mokslinių konferencijų bei suvažiavimų. Jo tyrimai bei paskaitos rado gyvą atgarsį pasaulio zoologų tarpe; ypač iškeltini sraigčių (moliškių) tyrimai. Šivickio vardu buvo pavadintos naujai aptiktos sraigčių rūšys. Panašaus įvertinimo susilaukė ir jo darbai gelujų vandens hidrobiologijos srityje.

Dirbo kukliai, nereikalaujamas ypatingų sąlygų ar aukšto atlyginimo. Nors ir užimtas mokslo darbais, neužmetė ir visuomeninių pareigų. Aktyviai dalyvavo krikščionių demokratų veikloje tiek JAV - bėse, tiek Lietuvoje, rinko pinigus Lietuvos atstatymo darbams, atstovavo Amerikos Lietuvių tarybą. Įsisteigus Lietuvių Katalikų mokslo akademijai, pakviestas jos tikrąjį nariu. Buvo giliai tikintis tokiu išliko ir ligi gyvenimo pabaigos. Sukūręs šeimą, išaugino du sūnus ir dvi dukras.

Rusų okupacijos metais

Rusams užėmus Lietuvą, pasiūlyto tėvynėje ir visais būdais sten gėsi išsaugoti Lietuvos mokslo įstaigas, išjungdamas ir pedagoginį ir mokslinį darbą. 1948 m. pradėjo dirbti Mokslo akademijos ž. ūkio institute, vėliau gyvulininkystės ir veterinarijos institute; or ganizavo kompleksinę parazitologijos laboratoriją. 1956 m. išrinktas Mokslo akademijos tikrąjį nariu. 1959 m. paskirtas Mokslo akademijos Zoologijos ir parazitologijos instituto direktoriumi. 1951 - 1953 m. dalyvavo mokslinėje ekspedicijoje, tirdamas Volgogrado ir Saratovo sričių fauną. Yra paskelbęs per 100 mokslo darbų. Pažymėtinos knygos - Parazitų apibūdinimas (1956 m.) ir "Lietuvos moliškai ir jų apibūdinimas" (1960 m.). Per ilgesnį laiką yra išugdęs didelį būrį mokslininkų bei aukštųjų mokyklų dėstytojų. Buvo daugelio disertacijų ir kitų mokslo darbų bendradarbis, oponentas.

Mokslinės literatūros stoka. Nelengvas yra Lietuvos mokslininko darbas rusų okupacijos metu. Bolševikų propaganda skelbia, kad mokslininkai aprūpinami viskuo, kas tik reikalinga. Tačiau taip yra tik propagandoje: praktiškai labai stinga įrengimų, aparatų, mokslo priemonių ir ypač pažangių pasaulio kraštų mokslinės literatūros, žodynų. Savo srities mokslo knygų jis ne karta

yra prašęs nupirkti ir išsiųsti savo seno draugo JAV - bėse (dar iš Valparaiso laikų) Prano Gudavičiaus - Gudo, kuris savo laiku finansiskai rėmė Pr. Šivickio studijas. Pr. Gudas visomis išgalėmis stengėsi jam padėti: pirkė knygas, siuntė, bet ne visos mokslinės knygos, tegu tik parazitais (ne politika) liečiančios, jį pasiekdavo. Šia prasme yra įdomūs velionio laišukai, rašyti jau minėtam bičiuliui ir geram kaimynui Pr. Gudiui kurių kūrė ištraukas čia paskelbsime. (Laiškų ir fotografijų originalai, mirus Pr. Gudiui, dabar laikomi šio str. autoriaus archyve).

— "Žodyno dar negavau, laukiu, anksčiau ar vėliau gausiu. Tikiu, kad ten nieko "prakeikto" nėra. O jis labai reikalingas. Mat, prieš kelerius metus pradėjau rinkti zoologijoje taikomus žodžius. Prisirinko jų keli dešimtai tūkstančių, bet jų tvarkyti dar nepradėjau. Manau, kad su juo susipažinęs, gausiu jėgos ir savąjį pradėti tvarkyti. Labai ačiū, kad jį išsiuntė. Kitaip aš jį būčiau galėjęs gauti tik kitą metą. Man, kaip Akademijos nariui, yra leidžiama per Maskvos Mokslo akademijos knygų skyrių kas metai iš užsienio išsiųsti už tam tikrą sumą (apie 20 rublių) man reikalingų knygų, bet aš ta teise pradėjau metu pasinaudojau. O kito legalaus kelio pasiūsti už pirkinius pinigų nėra." (iš 1964.VIII 28 rašyto laiško).

Kaip yra sunkus, kad ir grynai mokslinio turinio užsienyje išleis-ty knygų gavimas ar net tik jo mis pasinaudojimas, matyti ir iš kito (1964.V.16) laiško:

— "Aš kartais vieną kitą knygą užsisakau iš Amerikos, žinoma, tik mokslinę, bet aplinkiniiais keliais. Mat Akademijos nariams ir profesoriams leidžiama išsiųsti kas metai už 10 - 20 rublių vertės knygų iš užsienio, bet tik per Maskvą. Mokslo akademija turi tam tikslui atskirą skyrių, per kurį galima reikalingą knygą išsiųsti, bet reikia tiksliai

nurodyti autorių, leidimo vietą ir kainą. Tai padaryti reikia metų pradžioje. Tai padarius, jie atsiunčia prancūzų, kiek reikia mokėti ir pinigų reikia pasiūsti jiems iš anksto, o po pusmečio gauname prašomąją knygą. Ilga procedūra... Be to, mes gauname daug literatūros anglų, vokiečių ir kitomis užsienio kalbomis iš Akademijos bibliotekos. Gauname ir tokių, kuri mums reikalinga, jei iš anksto užsakome. Kai kuriuos žurnalus, kurie labiau reikalaujami, pvz. Science iš Amerikos, Nature iš Londono pas mus fotografuoja ir mes gauname jų kopijas, kurios po kelis puslapius, kurie mums netinka skaityti, išleidžiama. (Mano pabr. Br. K.). Kartais išleidžiama paragrafas ar keletas eilučių. Bet bendrai visa, kas rašoma apie mokslą, nukopijuojama gerai. Bet aš per daug išsiplepėjau apie literatūrą, apie dienraščius ir savaitraščius su politiniu turiniu nėra ko rašyti, nes jų visai negauname. Kioskuose galima pirkti tik "The Worker" iš Londono ir "The Daily Worker" iš New Yorko. Lietuviškų bibliotekoje turime "Laisvę" ir "Vilni" iš Chicago, o pirmąjį iš New Yorko".

Kad prof. Pr. Šivickiui būtų patekę į rankas lietuvių mokslininkų - jo kolegų mokslo darbai, išleisti išėjimoje, nėra ko ir kalbėti: rusų cenzūra neleisdavo, jeigu kas ir bandydavo pasiųsti. Apie tai jis viename 1958 m. laiške pats užsimena. "Beje, rašai išsiųsti porą banderolių — aš jų ligšiolie negavau. Matyti, kur nors užkliuvo. Gal geriau jų nesiųsti nėk. Tuščios pastangos. Juk mes ne politikai, gal ne viskas mums aišku toje srityje, tai kai kas gali pamanyti kažin ką".

Nepamiršo Amerikos lietuvių

Amerikos lietuvių jis prisimindavo kiekviename laiške; prašydavo žinių apie jų gyvenimą, darbus; apgailestaudavo pažistamų pasitraukimą iš gyvyjų tarpo. Čia pateikiame keletą ištraukų iš velionio laiško:

— "Taigi rašai, kad Dambrau (Nukelta 16 psl.)

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Planame ir vaskuojame visų rūšių grindis
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

KILTY'S

RESTORANAS ★ 4545 W. 95th St.
Telefonai GA 4-5800 ir BE 8-5585

Uždarytas laike pertvarkymo-pagražinimo. Yra atdaras tik grupėms, parengimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitoms progoms.

Teiraukitės nuo 11 val. ryto iki 11 val. vakaro.

ARTESIAN Restoranas

2432 West 63rd Street, VEL ATIDARYTAS.

Visa nauja ir gražu, kaip viduje taip ir iš lauko.

Kviečiame senus ir naujus draugus atsilankyti.

Telef. — 436-4622 arba 436-4623

Balsuok šį kartą kaip nuo to priklausytų visas pasaulis!

Mūsų žmonės sunkiai dirbo daugelį metų, steigdami savo bendruomenes, statydami savo namus ir bažnyčias, augindami ir auklėdami savo šeimas, ir tuo užtikrino Amerikos galybę ir charakterį. Dabar, jie nori išsaugoti tą savo sunkiu darbu užtarnautą indėlį. Jie nori naudotis savo darbo vaisiais, gyvendami saugioje kaimynystėje ir saugiuose namuose.

RICHARD NIXON yra nusistatęs visa tai apsaugoti, prižiūrėdamas visų įstatymų teisėtą ir teisingą vykdymą, kad kiekvienas amerikietis, nežiūrint jo kilmės, galėtų gyventi atmosferoje taikos, gerbūvio ir saugumo.

RICHARD NIXON yra nusistatęs apsaugoti mūsų šalį nuo komunistų ir kitų, kurie siekia skaldyti mūsų visuomenę ir griauti mūsų laisvių institucijas. Jis praeityje buvo griežtas santykiuose su vietos ir užsienio komunistais, jis tokiu bus ir ateityje.

RICHARD NIXON visada rėmė laisvo apsisprendimo principą visoms tautoms.

RICHARD NIXON ir toliau remia komunistų Baltijos kraštų užėmimo nepripažinimo politiką.

RICHARD NIXON yra nusistatęs garbingai baigti karą Vietname, lygiai kaip Prezidentas Eisenhower baigė karą Korėjoje.

BALSAVIMO DIENA, ANTRAD.,
LAPKRIČIO MĖN. 5 DIENĄ
BALSUOK UŽ
RICHARD M. NIXON
IR
SPIRO T. AGNEW

United Citizens for Nixon-Agnew
Nationalities Division
Willard Hotel
Washington, D.C.

STATOME NAUJUS NAMUS
ir
Atliekame įvairius patalynius
PETRAUSKAS BUILDERS, INC.
Tel. 585-5285

DEKORAVIMAS

IS VIDAUS IR IS LAUKO

Atliekame: spaudos baldus, valom

KUDES Tel. CLAtside 4-1050

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS

Stalidzai, sankabos, Transmisijos

Tune-up ir Motory Remontas

5759 So. Western Ave

Kampas 38th Street

Telefonas — FRontier 8-9-55

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos, radijai,

stereo, oro vėsintuvai.

Pardavimas ir taisymas.

J. MIGLINAS

Krautuvė Marquette Parke

2346 W. 69th St. 776-1486

Namų tel. — PR 6-1063

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.

Chicago, Ill. 60632. Tel. VA 7-5980

10% — 20% — 30% pigiau mokėti už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street

Chicago, Illinois

Tel. GA 4-8654 ir GR 6-1339

MOVING

Apdraustas perkraustymas

įvairių atstumų.

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE

Telef. — FRontier 6-1882

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8207

OCTOBER - SPALIO MĖN. 24, 25 ir 26 D.D.

JACQUES CARTIER Imported FRENCH BRANDY Fifth \$3.98

HAUTEFORT V.S.O.P. Imported FRENCH COGNAC Fifth \$5.98

MONNET V.V.L. IMPORTED COGNAC Fifth \$4.29

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.98

POPULAR BRAND of Creme De Cacao, Green or White Menthe or Schnapps Fifth \$2.98

IMPORTED 6 Year Old, 86 Proof CANADIAN WHISKY Fifth \$4.69

CLOSE OUT of Popular Brand of 4 Year Kentucky Straight Bourbon Whisky, 86 Proof Fifth \$2.98

RIEMERSCHMID ESCORIAL GRUN LIQUEUR 112 Proof Fifth \$5.98

MOET CHANDON Imported White Seal CHAMPAGNE Fifth \$3.98

FALSTAFF BEER Case of 24—12 oz. Cans Case \$3.69

HIGH RATES

4.75%

per annum on regular savings

5.25%

per annum on investment bonus

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS

RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.

SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį, viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro

SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 12 IKI 5 POPIET.

NAUJI LEIDINIAI

• **Giovannino Guareschi, DRAUGAS DON CAMILLO.** Ši 18 autoriaus piešinių. Išvertė Jonas Pranas Palukaitis. Išleido Viltis, knyga 216 psl., kainą \$3, gaunama "Drauge".

Tai neseniai mirusio italų rašytojo viena iš tų daugelio knygų, kuriose pagrindiniai veikėjai yra vieno italų miestelio klebonas Don Camillo ir vietinės komunistų partijos sekretorius Peppone. Šių dviejų pagrindinių veikėjų "draugystė" — tarpusavio kova, spalvinga pokario Italijos gyvenimo tėkmė autorius šiose knygose piešiamas tokiomis lakoniškomis humoristinėmis situacijomis ir forma, kad jis ne vieno kritiko yra pavadintas šių dienų Servantesu. Čia minima lietuvių kalbon išverstoji Guareschi knyga vaizduoja ypač intriguojantį dalį — Don Camillo ir Peppone kelionę į šiaurinę Rusiją.

• **ATEITIS, 1968 m. Nr. 7.** Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. red. Antanas Sabalis, 80 - 23 85th Drive, Woodhaven, N. Y. 11421. Administratorius: Kazys Vainius — Ateitis, 64 - 09 56th Road, Maspeth, N. Y. 11378. Metinė prenumera-

ta JAV ir Kanadoje \$5, susipažinimui prenumerata \$3, garbės prenumerata \$10, visur kitur pasaukyje \$3.

Naujasis žurnalo numeris dar kupinas praėjusios vasaros įspūdžių — tai vis buvusių stovyklų iliustracijos, aprašymai. Nemažai ir pačių moksleivių kūrybos: eilėraščių, prozos. Šiuo girtinu brožu "Ateitis" ir šandieninėse sąlygose vykdo savo jau tradicią virtusią misiją — auginti lietuviškajam raštui naujus poetus, rašytojus. Kaip

plačiai "Ateitis" apjungia savo bendradarbius, rodo, sakykim, ir tai, kad ši kartą Juozo Girniaus knyga "Idealas ir laikas" recenzuoja Saulius Sužiedėlis, dirbąs JAV Taikos korpuse, Adis Abeboje, Etiopijoje.

• **SKAUTŲ AIDAS, 1968 m. rugsėjo mėn. Nr. 7.** Lietuvių skautų ir skautėlių laikraštis, eina nuo 1923 metų. Vyr. red. v. s. Antanas Saulaitis, Old Colonial Rd., Oakville, Conn. 06779. Administratorius: Kazys Šimėnas, 45 Alban St., Dorchester, Mass. 02124. Metinė prenumerata \$2.

Naujasis laikraščio numeris

kone visa savo medžiaga skirtas praėjusią vasarą įvykusiai V-tajai tautinei stovyklai. Ta proga žurnalas žymiai padidintas puslapių skaičiumi, o gerų iliustracijų gausa jį daro tiesiog puikiu jubiliejinės stovyklos albumu.

• **Pedagoginis Lituanistikos institutas, REGULAMINAS IR PROGRAMOS.** Išleista Chicagoje 1968 m. Gražiai sutvarkytas ir Instituto veiklos nuotran-

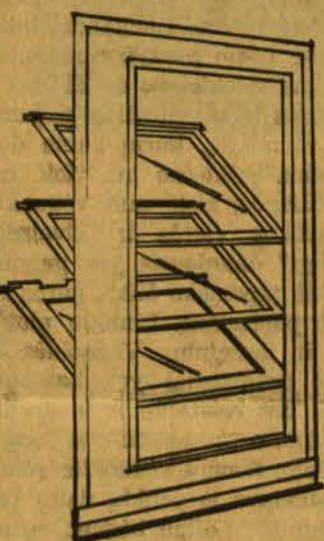
komis paruoštas 48 psl. leidinys. Tai kruopščiai parengtas kelrodis ir informacija visiems, kurie studijuoja ar tik rengiasi studijuoti šioje mūsų švietimo institucijoje akivaizdiniu ar neakivaizdiniu būdu lituanistiką. Leidinys įgyiamas, rašant šiuo adresu: Pedagoginis Lituanistikos institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

— Geras sunaudok laiką ir laimėsi poilsio. — Franklin.

Dagys Nors priešas tvirtas, nebijau (bronzos) Iš šešių dailininkų parodos, surengtos žurnalo "Mūsų Sparnai" vadovybės, Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Paroda dar atdara šiandien ir rytoj.

VISKAS NAMŲ PAGERINIMUI

LANGAI DURYS STOGELIAI TVOROS — ĮVAIRIŲ METALŲ RŪŠIŲ IR KAINŲ KOSTAS BUTKUS
Telef. PR 8-2781

Kultūrinė Kronika

• Šešių dailininkų paroda, surengta lietuvių evangelikų reformatų žurnalo "Mūsų Sparnai" vadovybės, Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, buvo atidaryta praėjusį šeštadienį ir uždaryta ši sekmadienį, spalio 27 d. Parodoje išstatyta šių įvairių kūrėjų dailininkų darbų: **Henriko Blyskio, Jokūbo Dagio, Aldonos Kregždaitės, Juozo Mielūlo, J. Neimaniūnės ir Jono Neimano.** Išskirtinai yra geras Henriko Blyskio grafika. Šis jauniosios kartos mūsų grafikas jau seniai yra vertas atskiros individualios parodos, ir labai gaila, kad čia išstatytos tik dvi jo litografijos, rodančios pirmojo etapo brandumą. Aplaunai, ši paroda būdinga dar ir tuo, kad joje dominuoja skulptūra. Paprastai mūsų bendrinėse dailės parodose ji vis būdavo gana negausi. Šį kartą Dagys galerijoje išstatė net 33 bronzos, medžio, plastikos ir gipso skulptūras, patraukiančias temų ir formų įvairybę. Jauniausioji Aldona Kregždaitė, bandanti ir keramiką ir tapybą, ma-

loniai nustebino savo debiutu, dar daugiau žadėdama ateities. Juozo Mielūlo parodoje randame tik tris darbus. Visi paveikslai jau kelis kartus matyti įvairiose, čia pat vykusiame, parodose. O būtų buvę labai įdomu sužinoti, ką dailininkas kuria naujo. J. Neimaniūnės žiūrovui yra gana įdomi išradinėse tapybos, stiklo ir fotografijos kombinacijose. Jonas Neimanas daug kam yra tikra naujiena savomis medžio konstrukcijomis. Paroda dar galima lankyti šiandien ir rytoj nuo 10 val. iki 9 val. vak.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išsinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžiūra. Mokiniais šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabuty. Atlyginimas visiems prieinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TĖVAI BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATETIS JŲSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

FOTOGRAFAVIMAS ZAVIOMS NUOTAKOMS

THE Paul STUDIO

home of MODERN photography

Gowns by Martha

PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. Morgan St. YArds 7-5858

Globe Parcel Service, Inc.

Seniausia firma J.A.V.-se yra Vnesposylytorg įgaliota priimti SIUNTINIUS DOVANAS į visas SOVIETŲ RESPUBLIKAS su iš anksto apmokėtu muitu.

Mūsų prityręs štabas garantuoja mūsų klientams:

TIKSLŲ, BE PRIEKAIŠTŲ patarnavimą,

GREITĄ ir LAIKŲ paketų išsiuntimą

Visi siuntiniai yra APDRAUSTI pilna jų verte.

GARANTUOTAS KVITAS — su siuntinio gavėjo parašu.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra PODAROGIFTS, INC. įgaliota imti užsakymus Sovietų gamintoms DOVANOMS ir PINIGINIAMS CERTIFIKATAMS, už kuriuos galima pirkti pačių pasirinktus daiktus

ISITIKINKITE PATYS — apsilankykite bet kuriuose mūsų skyriuose didesniuose JAV miestuose, kur turime didelį prekių pasirinkimą savo klientams.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Phone 215 — WA 5-3455

SKYRIAI:

Philadelphia, Pa. 19123	632 West Girard Ave.	WA 5-8878
Baltimore Md. 21224	3206 Eastern Ave.	DI 2-2374
So Boston, Mass. 02127	390 West Broadway	AN 8-8764
Chicago, Ill. 60632	4102 Archer Ave.	FR 6-6309
Chicago, Ill. 60622	2242 W. Chicago Ave.	BE 5-7788
Cleveland, Ohio 44119	787 E. 185th Street	486-1836
Detroit, Mich. 48210	6460 Michigan Ave.	TA 5-7560
Elizabeth, N. J. 07206	943 Elizabeth Ave.	201-354-7608
Hamtramck, Mich. 48212	11415 Jos Campau Ave.	365 6350
Kansas City, Kansas 66102	18 S. Bethany	AT 1-1757
Los Angeles, Calif. 90025	2841 Sunset Blvd.	213-382-1568
Miami, Fla. 33137	2755 Biscayne Blvd.	FR 9-8712
Minneapolis, Minn. 55414	217 E. Hennepin Ave.	FE 2-4908
New Britain, Conn. 06052	97 Shuttle Meadow Ave.	224-0829
New York, N. Y. 10003	101 First Ave.	OR 4-3930
Omaha, Neb. 68107	5524 So. 32nd Street	731-8577
Parma, Ohio 44134	5432 State Road	749-3033
Pittsburgh, Pa. 15222	346 Third Ave.	GR 1-3712
Rochester, N. Y. 14621	683 Hudson Ave.	BA 5-5923
San Francisco, Calif. 94122	1236 — 9th Ave.	LO 4-7981
Seattle, Wash. 98103	1512 No. 39th Street	ME 3-1853
South River, N. J. 08882	167 Whitehead Ave.	201-257-2113
Springfield, Mass. 01103	1840 Main Street	736-9636
		RE 4-8354
Trenton, N. J. 08611	730 Liberty Street	LY 9-9163
Vineland, N. J. 08360	Parish Hall, West Landis Ave.	609-691-8423
Worcester, Mass. 01604	82 Harrison Street	617-798-3347

CENTRINE ISTAIGA

220 Park Avenue South, New York, N. Y. 10003

Tel. 212-982-8410

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:

2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Kopyčios:

4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741 - 2

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.

2443 West 63rd St., Chicago, Ill.
Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUD MR. NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.

Telef. — CEDarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinių.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
5307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
5319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1198 - 1199

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sulkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Angela Motel
2114 W. Buckeye Rd.,
Phoenix, Ariz. 85009
Telef. 252-1265

25 vienetų motelis, labai švarus ir ramus, nemokama televizija, nemokamai atvežam ir nuvežam į aerodromą, autobusų ir geležinkelio stotis.

Savininkai:

M. ir M. DAMBRAUSKAI

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St. Chicago III 60629
Tel. 925-5988

TEILHARD DE CHARDIN IR MOTERYS

Vienos naujos studijos proga

Du pranciškonai — P. J. Oliny ir M. D. Meilach — neseniai išvertė prancūzo Andre A. Devaux veikalą "Teilhard and Womanhood" (išleido Paulist Press, New York, N.Y. 1968 m. 83 psl., 95ct.) Autorius A. Devaux yra nuostabios erudicijos, knygą parašęs intriguojančiai, duodamas ne tik paties Teilhard mintis, bet iliustruodamas ir daugelio kitų autoritetų pareiškimais. Knyga skaitoma lengvai ir verta ją pažinti kiekvienai moteriai, o net ir vyrams.

Moteris vienijantis pradai

Teilhard de Chardin buvo ypač tingas mokslininkas, antropologas ir filosofas bei teologas, kuris įstengė darniai jungti antgamtę su pačia gamta. Savo veikaluose, paliesdamas meilės klausimą, jis pabrėžė, kaip besimylintieji yra traukiami prie kito ir meilė gali patarnauti žmogaus pakilimui. Savo prigimtimi, sako Teilhard, moteris yra vienijantis principas; jau net "pirminis žmogus būtų pasilikęs nepilnas, jeigu jis nebūtų pažinęs to akstinančio ryšio su kita lytimi, prie kurios jis pajuto tikrai asmeninį, centrinį patraukimą".

Moteris vyro gyvenime

Savo autobiografijoje Teilhard de Chardin, tasai vienas rimčiausių naujųjų laikų jėzuitų, pažymėjo: "Joks vyras negali apeiti be moters, kaip jis negali apeiti be šviesos, deguonio ir vitamino; tai aiškus dalykas, kuris kasdien labiau išryškėja". Tačiau reikia atminti, kad čia moteris jo suprantama plačiąja prasme. Jis turėjo mintyje visų pirma savo motiną, kurią jis švelniai mylėjo ir kurią 1936 m. mirus, jis ją gailiai apvėrė, tardamas: "Brangi ir šventa motule, kuri man davė geriausio, kas yra mano sieloje". Motina jam visų pirma perteikė gilų tikėjimą. Teilhard kalbėjo: "Jokiu savo gyvenimo momentu aš neturėjau mažiausio sunkumo, kalbėdamas apie Dievą kaip kažką Aukščiausio".

Moters įtakai veikiant

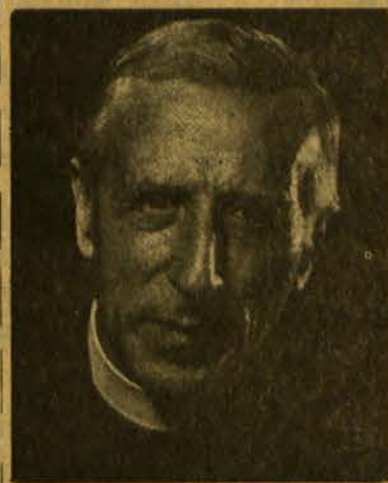
Tapęs kunigu ir vienuoliu, jis turėjo progos palaikyti ryšių su inteligentiškomis moterimis ir net savo autobiografijoje yra išsireiškęs: "Nuo pat to laiko, kai aš ėmiau įgauti pilną sąmonę ir pradėjau reikštis sau pačiam, visas manęs vystėsi veikiant moters žvilgsniui ir įtakai".

Visų pirma moteriškumas jam išryškėjo jo paties šeimos ratelyje — dėka jo sesučių Françoise ir Marguerite — Marie, o ypač dėka jo pusėsės Marguerite Teilhar — Cahmbon. Kaip minėtoje knygoje sakoma, jų draugystė jis ėmė ryškiau suvokti įkvepiančią moteriškumo jėgą. Jo vyresnioji sesuo Françoise vėliau tapo vienuole ir 1911 m. mirė Kinijoje. Antroji sesuo tapo negalinčia judėti invalide, kas Teilhard įkvėpė parašyti veikalą "Kentėjimo dvasinė energija". Kai ši jo sesutė invalidė mirė 1936 m., Teilhard skundėsi, kad tai sudarė jam giliai viena, apimančią visus jo vidaus pasaulio elementus. Užtat gyva pasilikusi pusėsėrė, dėka jos rodomo atjautimo ir simpatijos, padėjo jam atgauti ryšį pačiuose sunkiausiuose momentuo-

se, ką liudijo Teilhard, tardamas: "Visada yra momentų, kurių žmogus nebeįstengia vienas pakelti".

Vyro ir moters draugystės pavojai

Tačiau, kaip knygos autorius pažymi, Teilhardas suvokė pavojus, kurie supa vyrą ir moters draugavimą, ir buvo budrus, kad tai neišsivystytų. Iš savo bendravimo su pusėsėrė jis priėjo išvados, kad ryšiai tarp vyro ir moters gali tapti ir gilėti gilėti tik jei greta to

Teilhard de Chardin

abudu partneriai siejasi dar su trečiu, pačiu Kristumi, kuris yra visko centras. Teilhard pasakė: "Kuo vyras yra labiau vyras, tuo labiau jis jaučia reiką pasižvesti didesniam už save". Dėl to jis net viename laiške pažymėjo: "Tegu Dievas padeda, kad mūsų draugystė būtų tokia, kad ji būtų jėga, kuri veda į Jį".

Trys meilės elementai

Jo filosofijoje yra ryški vieta vyro ir moters meilei, jų pilnam kito atsivėrimui, kada jie

Ar aš ne voveraitė?

Smagu lietuviškai skaityti.

Nuotrauka Vytauto Maželio

JAPONIŠKOJI VĖDUOKLĖ

ALDONA MICHELEVICIENE

vienas kitą labiau paima savo nuosavybėn, patys save praradami kitame. Kūną jis vadina didžiaja realybe ir pabrėžia, kad vyras ir moteris egzistuoja trečiam: kūdikiui. Tačiau, drauge Teilhard pabrėžia, kad "vienybėn suėję vyras ir moteris vienas kitą pinais suranda tik dvasinio augimo viršūnėje". Dėl to Chardin skelbia, kad meilė turi tris elementus: vyras, moteris ir Dievas.

Ne bėgimas, o sukilinėjimas

"Moteris stoja prieš vyrą, kaip pasaulio simbolis ir potraukis", — rašo Teilhard. Jis gina skaitumą ir pažymi, kad "aukščiausias skaitumas yra ne bėgimas (repsija), o pergalė (sublimacija) dvasinių jėgų, miegančių po abipusiu seksualiniu patraukimu".

Pagaliau pažymėtina, kad Teilhard garbino Mariją ir ieškojo du rybių, kurių įsikūnijimu ji yra. Marijoje jis matė krikščionybėje būtiną reiką krikščioniui "sumoteriškinti šurpią jau suvyriškintą mūsų turimą Dievą (Jahvės) sąvoką".

Dar nevisi Teilhardo minties polėkiai yra pilnai iškelti ir išryškėję. Minėtoji knyga "Teilhard and Womanhood" iškelia vieną atžvilgį jo gyvenime ir mintijime, su kuriuo verta susipažinti. J. Pr.

Jau senų senovėje Japonijoje buvo paprotys vartoti vėduokles įvairiais atvejais, o septintame šimtmečiu net buvo laikoma geru "tonu" turėti rankoje vadinamą "Ohgi" — japonišką vėduoklę, kuri sudarė lyg ir dalį iškilmingo apdaro (kimono), ypač moterų dalyvaujančių priemimuose, balnuose bei įvairiose valstybinėse iškilmėse. Žinoma, tada toji tradicija lieto daugiau sia tik kilminguosius.

Pradedant XVIII šimtmečiu, vėduoklės vartojimas paplito po visą kraštą: tas paprotys virto tikra japoniška tradicija. Pasakojama, kad Japonijos imperatorius Higashiyama, valdęs kraštą 1687 - 1709, dalyvavęs vienoje išvykoje laiveliais Oi upe. Laikėtos iškylos viena karališkojo dvaro ponų įmetusi savo vėduoklę į vandenį. Jos pavyzdžiu pasekios ir kitos dalyvės, įmesdamos savo spalvingas ir meniškias "Ohgi" į sraunų upės vandenį. Tos plūduriuojančios ir srovės nešamos vėduoklės sudariusios pasigėrėtiną vaizdą, kuris džiuginęs imperatorių ir jo palydovus. Nuo to laiko Japonijoje paplito vadinami "vėduoklių plukdymo" žaidimai ant vandens, žinomi "Ohgi Nagashi" vardu.

Sakoma, kad viduramžiais Japonijos didikai kūrė ir rašė eilė-

rašius ant vėduoklių ir jas siųsdavę, vietoj meilės laiško, savo išrinktajai. Šiais laikais Japonijoje moterys vartoja vėduoklę tik karštomis vasaros dienomis. Be to, šiandieną vėduoklėmis yra puošiami bei dekoruojami kambariai, iškilmų salės, krautuvų langai ir t. t. Vėduoklė tapo simboliu japoniško praeities gyvenimo. Lankantis didžiuose Tokio prekybos namuose, rasime visoklausio dydžio bei išvaizdos labai meniškai pagamintų vėduoklių, kurių kaina daugiausia priklauso ne tiek nuo medžiagos, kiek nuo vėduoklės meniškios vertės ir išvaizdos. "Ohgi" daugiausia yra gaminama iš japoniško šilko, geros rūšies popieriaus, brangių plunksnų ir mezginių. Vėduoklės rėmai dažniausiai yra bambukiniai, bet pasitaiko ir iš dramblio kaulo ar specialaus lengvo metalo. Seniau vėduoklės rėmus gamindavo iš penkių dalių (sulenkimų). Laikui bėgant, jų sulenkimų skaičius padidėjo net iki dvidešimties. Šiandieną japonai ir kitų kraštų turistai mielai perka vėduokles ir jas dovanoja kaip suvenyrus savo artimiesiems, nes vėduoklė japonų pritarų pasaulyje yra laimės talismanas.

"NAUJOJI MORALĖ"

Antrojo Vatikano suvažiavimo dvasios mostai ir etikos srityje naujos srovės daro aktualias moralės problemas, tuo labiau, kai iškyla klausimas lankšties vadinamosios situacinės moralės.

Kad šios problemos gyvai svarstomos, gali parodyti ir veikalas "The New Morality" (išleido Herder and Herder, New York, N.Y., 192 pusl., \$4,95). Veikalas kolektyvinis. Jį suredavo William Dunphy. Čia bazilijonas prof. D. Beleya įžangoje rašo apie Kristų istorijos eigoje, istorijos prof. M. Sheenan meta žvilgsnį į moralės raidą, aukščiosios Toronto teologinės mokyklos direktorius J.E. Bruns dėsto apie seksualinės etikos apraiškas, prof. L. Dewart suapžindina su Naujojo Testamento morale, prof. A. Wingell svarsto apie istorinį sąlytį tarp moralės ir pasaulio tvarkos, prof. E. Syran nagrinėja etinių dėsnių testinumą, bazilijonas teologijos prof. St. Kutz rašo apie jausmų ugdymą, augustinionas, ekumeninių studijų centro direktorius G. Baum svarsto apie žmogų istorijos bėgyje, koncentruodamasis į Vatikano II antropologiją: pagaliau Toronto universiteto Kultūros ir technologijos centro direktorius M. McLuhan žvelgia į moralės ateitį.

Straipsniai gilūs, išmąstyti, reiškia iš skaitytojo filosofinio pasirošimo. Autoriai linkę iš-

ryškinti meilės svarbą žmonių santykiuose. Primenamas Dostojevskio veikale "Broliai Karamazovai" mirštantis tėvas Zosima, kuris klausia "Kas yra pragaras?". Atsakoma: kentėjimas negalinti mylėti.

Jadvyga Paukštienė

KVIEČIAMOS MOTERYS

"Yra žmogiškosios prigimties įstatymas, įrašytas pačiose būties gėmėse ir sudaręs visų žmogaus interesų dalį, lygiai kaip noras statyti ir turėti namus, apdirbti žemę, kurti šeimą, turėti vaikų, skaityti ar dainuoti, taip lygiai žmogui ruse-na troškimas būry su savo broliais išpažinti savo priklausomybę Dievui, Tėvui, Tvėrėjui..." (Tomas Mertonas).

Šią bendruomeninės maldos palaimą yra pajutęs Chicagoje katalikių moterų būrys, jau kelinti metai lapkričio pradžioje (šiaisiais metais 8—9—10 d.) vienam savaitgaliui paliekas savo asmeniškus ir namų reikalus ir besirenkas Cenakle vienuolyno (11600 So. Longwood Dr.) namuose uždarois rekolekcijoms.

Tai būna tikra dvasinė šventė ir kiekviena, kuri naudojosi šia proga, tuo įsitikino. Atsipalaiduojama nuo kasdienybės, randama ramybė ir atsiveriama Dievo žodžiui. Tyloje girdisi Dievo balsas, turima laiko atsi-

grežti, klausyti ir išrišti susiraižiusias dvasinio gyvenimo gijas. Rekolekcijose kviečiamos dalyvauti visos moterys (grupėje telpa 40 asm.), kurioms sąlygos yra priimtinos.

Rekolekcijos prasideda penktadienį, lapkričio 8 d., 6 v. v., baigiasi sekmadienį, lapkričio 10 d., apie 5 v. p. p. Rekolekcijas ves lietuviškai kun. A. Zakaras (Matulačio Namų Putname kapellionas). Mokestis \$25. Registruotis ir teirautis: dr. J. Meškauskienė, 6623 S. Francisco Ave. Tel. PR 6-9801; Kasniūnienė, 3754 W. 70 Pl., tel. LU 5-3617.

Danutė Augienė

Tekėjusios ar netekėjusios moterys jausmingesnės

Moters jausmingoji sveikata, ne jos vedybinė padėtis, nustato jausmingumą, sako psichologai. Sveika, gerai prisitaikusi prie gyvenimo aplinkybių moteris yra jausminga naudinga kryptimi, ar ji būtų tekėjusi ar netekėjusi. Nervinga, suirusi moteris bus tokia, kaip ji yra — kai kuriais atvejais jausminiai "išbadėjusi", kitais atvejais jausminiai nesuvaldžiusi, ar ji būtų viengungė ar ne. Kai kurios moterys yra nelaimingos, nes jos nesukūrė šilimos gyvenimo, kitos gi labiau nelaimingos, nes jos yra išteklėjusios, teigia gydytojai.

Šypsena

Ji nieko nekainuoja, bet daug sukuria.

Ji praturtina tuos, kurie ją gauna, ir nepadarо vargšais tų, kurie ją dalina.

Tai įvyksta žaibo greitumu, o jos atsiminimas kartais tęsiasi visą laiką.

Niekas nėra taip begaliniai turtingas, kad galėtų apsieiti be jos.

Ir nieks nėra taip vargšas, kad negalėtų praturtėti iš jos nešamos naudos.

Ji atneša laimę į namus, skleidžia taiką dvasią darbovietėje ir yra gerų draugų slaptas žodis.

Tačiau, ji nėra nuperkama, išmaldaujama, skolinama ar pavagiama, nes ji yra kažkas, kuri neatneša jokios naudos niekam tol, kol ji nėra duodama laisvai savo noru.

Ir niekam nereikia tiek daug "šypsenos", kaip tiems, kurie patys yra bejėgiai duoti ją kitiems.

Kanadiečiai mėgsta "mini"

Šaltieji kanadiečiai — daugiausia prekybininkai pravedę balsavimus ir 4 prieš 1 balsais pasisakė už merginų dėvėjimą trumpų suknelių, vad. "mini", įstaigose. Mini sijonai kanadiečiuose yra patys populiariausi.

Nuotrauka Vytauto Maželio

Laiveliai prie Chicagos (aliejus)